

1 CORINTIOS

Nacharam ēsap Pabloou

Corintopienag phā deepüitarr

Chi phātarr. Pablo ich pem aawai warre comenzaa n̄we ich thür jaaunaa, "...muata Corinto phöbör eem iglesia ee chi ükha durrum kh̄unag m̄g ēsap phā deepäi chirum" a sim (1:1-2). Ichdëuta nacha Corintopienag jaauthurwi äu amau ükhajierram aajem.

Chijā kh̄un atheistta phājī. Corintopienag iekhaagta phājim. Mag am athee ajieb mamu, īchab thum "parhooba ðor n̄nuidampierr maach dënjo maach Pör Jesucristoog jēeujem kh̄un atheistata" phājim (1:2). Chi Corinto Grecia durram phöbör ajim aajem, phöbör pōmaam. Mag phöbör pōmaam aawai īchab ag ee nem khaigbamjā nem kh̄irpierr oojeejim anaabá. Maguata īchab ðor pōmjā deeum durrmua bēenaa durrpierramta mercanciajā kh̄irpierr paraa ajim aajem.

Mag Corinto phöbör ee judionaan khabam kh̄unta ürcha naajim aajem; mamu agjö judionaanjā naajim aajem. Mag Pabloou nacha Corintopienag Cristo iek jaauthurtarr khap aju khai, Echos 18:1-21 oobá.

Khan jawaag ajī. Pabloou m̄g carta phāawai am däi ooba dürrūu s̄ejim aajem. Mag n̄m eeta aarmua Cloe aiguim kh̄un bēewi makhuunau mamaam kh̄un amach eepai khaigba n̄m irig jauchëjim aajem (1:11). Amach mag naawaita amach garmuajā Pabloog ēsap deepüijim anaabá,

amach ee mag problema pöm thünarr aawai mag carta gaai irig amau jäga aju aai naají a khap jëwaag. Magbaawaita Pabloou mug nacharam carta Corintopienag deepäijim aajem. Mamü nacha Cloe aiguim khüünau ichig jaauchötarr igwi am wawí sim (caps. 1-6); maimua cap. 7 aigmua atagta mag amach garmua ēsap deepäitarr gaai jëeu narr jawaag phäjim.

Salud

¹ Mün Pabloou, maach Pör Jesucristo iek jaaujem khamkhüir ich Êwandamaucha jür autarr. Cristo gaaimua maach khodam Sóstenes däimua ² mug ēsap phä deepäi chirum, pääar jam Corinto phöbör eem iglesia ee Êwandam iek ükha nüm gaaimua maach khodkhanaa ar Cristo gaaimua sii ãba i atheepai wënärrumua i phöbörkha nüm khüünag, maimua mag tag ar parhooba amach nüñidämpier maach dënjo maach Pör Jesucristoog jëejem khüünagjä agjö khap amkhüirta mug ēsap phä deepäi chirum. ³ Muan maach Aai Êwandamagjä jëeunaa maach Pör Jesucristoogjä jëeu chiraajem, pääar üu wai nüm düi ïchab khöinaa wai wënärramkhüir.

Jesucristo gaaimua Êwandamau maach däi üu anum

⁴ Muan jëeub khaba ich mag Êwandamag üu ajim a chitaajem pääar kõit. Jäg Jesucristo gaaimua Êwandamau pääach üu wai sim paarjä ïchab mua üu ajim aajem. ⁵ Ich jäg Jesucristo gaaimuata Êwandamau üu ich iek jaau khaug apiwia khüirjug

pömjā deebarm aig, pārag phatkhon pömta deebarm khääijā üuchata ajim pāar dūi. ⁶ Mag deebarmua Cristoou maach peerdu aaujem a pārag jaau chirarrjā chadcha māchdēu jaautarrjō abarm pāar dūi. ⁷ Mag gaaimua īchab pārau mug jēb gaai maach pör Jesucristo bēju nū nūm orajā nem khīirpierr Ēwandamau waupiju ayaam nem wawaag ichdēucha ag juu theegjā thum deetarr aawai tag deeum juu theeg igba nūm. ⁸ Mag maach Pör Jesucristo bēem ed ni ābmuajā pāachdēu nem khaigba wautarr igwia pāach khīir iekham ugua, ich mag Ēwandamauta pāar ich dūi ubu phē wai nūrraju. ⁹ Ēwandamau ichdēu nem magju a iekhatarran, bāurjā sēukhaba chadcha ich mag nem wau sīrrūm. Ēwandam mag sīrrūmuata pāar thürkha aujim, ich Iewaa anaa maach Pör Jesucristo dāita ogduba wēnūrramkhīir.

Óor amach iglesia eepai sūi pappierr thūnūmjö thūnarr

¹⁰ Khodamnaan, muan pāragan maach Pör Jesucristoou apiejemjö ihābata abat a chirūm, sūi jāg dich iglesia eepaijā pappierr thūnūmjö khaba. Magju khääi khajapha khōinaa nūmua khīrijug ābata aajeethü. ¹¹ Khodamnaan, mua pārag mag chirūman, mau maach khodam Cloe aiguim khūnau mārug jaaucheewai mag pāar khōinaajā khaba jūrr chikham ipeer ahau aajem anaawaita mag chirūm. ¹² Am iek mag pāar ee ãaur khūnau, “Mūn Pablo dēnēu” aajem anūm; wa “Mūn Apolos dēnēu” abaawai, jūrr ābmua “Mūn Pedro dēnēu”; wa magbam khai tagam khūnau jūrr,

“Maran Cristo dënëugui” aajem anum mua mau-mua ūurwai. ¹³ Pärau oowai, ¿Cristo nem thoophem khapanta sī mag iekhaag? ¿Wa məch cha pārag iekha chirumta pāar kōit pakuls gaai meerphē thōjīwa? Wa magbam khai pāar pōr choowai, ¿pāar mə thär gaaita pōr choojerrá? ¹⁴ Jāgju khaphumjö üuchata jāg pāar eem khūn mua khapan pōr choobajim. Åba mua pōr chootarr khūnan, Crispo Gayo dëipaita mua pōr choojim. ¹⁵ Magtarr aawai ni äbmuajā mə thär gaaita pōr choojim aju khaba sim. ¹⁶ (Aaa, maimua īchab mua pōr chootarran, Estéfanas di aiguim khūnjā mua pōr choojim. Maimua mag tag mua õor pōr chootarr khai, khīr ee paba chirum.) ¹⁷ Mag nūm dāi õor pōr choomkhīrjā Cristooou mə püibajim. Irua mə püitarran, sī ichdēu õor peerdu aaujem iek jaauumkhīrta mə püijim. Mag jaau chitumjā, mamə məchdēu jaau khaphu chirum awia sī thethem-naanaau iekhaajemjö iekhamamuajā jaaubajim, eeu magba akhiin õor jügdaar ūrimə iekhabaadeewai warag pakuls gaai Cristo meerphē thōtotarr iekta igba məchta thō iekham uguawia.

Cristota Ŋwandam juu theeg anaa i khīrjugau

¹⁸ Jesucristo pakuls gaai meerphē thōtotarr ag iek jaau nūmān, ar məg jēb gaaiwe okhoo nūm khūnau ūurwai, sī parhooba khīr lōkōom khūnau nem jaau nūmjöta ūrjerram. Mamə mag sim jūrr ya məg maach üu peerdwī nūm khūnagan, wajapcharan maachigma, maachigan maata ante warag Ŋwandam juu theegau. ¹⁹ Ich mag iek igwia Ŋwandamau ich

iekhamam phāpitarr gaai jaauwai, Ěwandamau ich igwi,

“Oor amach khīirjugpai thöwia māch igba aajem khūnja warag khīirjug chukhumjō apāinaa idēu ich pör öphērgau khīirjug pōm sīewiajā igba warag mua am khīirjug isegpūimaju” a iekhamajim ich Ěwandamau. *(Is. 29:14)*

20 Magtarr aawai khan wajaug sī ar amachta chi khaphām khaphām aajem khūn khīirjug wa chi machnaan khīirjug khāijā, maimua khan wa-jaug sī ar sī amach khīirjug jawaag sī parhoobam nem ig iyūu nāmua amach khapeen khīupaa sīsiu aajem khūn khīirjug. Mug jēb gaai òor khīirjug khaug sīsidām khūn khīirjug Ěwandamau ichdēu òor peerdu aaujem iek dāi oowain, sīi bāurjā serbiibamjōta sīsidām, mugām khīirjugau i aar òor barpieg irig chan bāurjā maadēu nem igba sīsid aawai. **21** Wajapcharan Ěwandamau òrau amach khīirjugaupai chan ich khaugbaju khaphā sīerr aawai ich iek jaau nām ükha nām gaaimuata òor peerdu aaujem. Amau amach khīirjugta wa-jaug thöwi jūrr Ěwandam iekta serbiibag phee-jeeb mamā, mag amau serbiibag phē nām ükha nāmuata Ěwandamau òor peerdu aaujem.

22 Judionaanaun sīi amach dakhīr ag na òrau nem ooba aajemta amach dakhīr waupim khōchkha thānām; pari mag wauba aawaita mag maach peerduajem iek jaauwaijā ükhaba thānām. Maagwai jūrr griegonaanau warag nem thum khaphām aajem khūn iek ūrm khōchgauta amachig maach peerduajem iekdam jaauwaijā ükhaba thānām. **23** Mamā maraun āba

õrau Cristo pakuls gaai meerphë thõotarr iekta jaau wënarrum. Mamu mag iek judionaanau ūurwain, amagan amau khñirjuawai Cristo ajim anaawai meeju khaba siierr meetarr aawaita marau i iek jaau wënarrum ūurwaijä sii chad khabamjöta ūrjem. Maimua jurr judionaan khabam khunau ūurwai, amagan maar sii serbiiba khithëem khunau nem jaau nэмjöta sim.

24 Mamu par amau mag naawiajä, judionaanau wa judionaan khabam khunau awiajä ar ich Ëwandamaucha thär autarr khungan mag Cristo cha marau jaau wënarrumta ich Ëwandam juu theegau, aguata õor peerdu aaujeewai. Mag Cristo meebarmua maach peerdjuuta Ëwandamau ag nawe khñirju wai siierr aawai cha marau jaau nэмjä chadcha ich Ëwandam khñirjugta jaau naabahab. **25** Wajapcharan mag Ëwandam khñirjug anэмjä sii serbiiba khithëem khñirjugjö simta õor khñirjug chi wajapham anэм khääijä chi wajapcharamu. Wajapcharan mag Cristo Ëwandam juu theeg anэмta serbiibamjö udraa ich thõopibarmua jurr mug jëb gayam khun juu theeg khääijä nem juu theeg ürpai sisiim.

26 Ëwandam gaaaimua khodamnaan, pärau khaphu nэм, pääar eem khun chadcha pääach khapeen mug jëb gayam khun daarjä khñirjug athee chi machnaan chan khapanjä khaba, ikhötöota durrum düi chi thierraanajä wajappai chukhu, ni sii bigaum khunau thö iyüü aajem khunjä chukhum. Pari mag serbiibamjö durrab mamu, pääarta Ëwandamau igjim. **27** Wajapcharan khñirjug meraam khunta Ëwandamau jür aujim,

jūrr mug jēb gaaim khīirjug athee chi machnaan anām khāunta jūurwia am khīir naaupieg. Maimua sīi serbiibamjō sīsidām khāunta jūr aujim agjō ich Ėwandamau, jūrr makħāun gaaimua chi jua thierrnaan anām khāunta khīir naaupieg. ²⁸ Mag būrjā nem igba sīsidām khāunta ōrau kha isée aajem khāun dāi jūr aujim, wajapcharan mug eegarpai aawain ar sīi pasurjöpai khithēem khāunma, makħāunau jūrr nem wajaphamjō sīsidām khāunta isegpūiwia am khāijā wajapcha aag. ²⁹ Magtarr aawai ni iwiir ābmuajā ich khīirjug khaug chirām awia Ėwandam na ich thō iekhaju aai khaba sim. ³⁰ Maimua pāachin chadau ich Ėwandamauchata pāar Jesucristo bū ogħuba phē wai sīebma. Ich mag Cristo gaaimuata īchab maadēu Ėwandam khīirjug wai nām; i gaaimuata ya peerdewia sīi pekau chukhu arrjō nām; i gaaimuata īchab Ėwandam iek ākha nāmua warag bāau wētum; ich Jesucristo gaaimuata Ėwandamau maach pēr autarrjō naawai i dēnħa nām; mag i dēnħa naawai āba ichigpaita jēeupiejem. ³¹ Maguata īchab Ėwandam iek phā sim gaai jaau simjō, “Ābmua khāijā wir aig ichpai thō iekhaju khīirju sim khai, warag maach Pör Ėwandamta thō iekhaju aai sim.”
(Jr. 9:23-24)

2

Ōrau pakuls gaai meerphē thōotarr iek

¹ Khodamnaan, ar mua pāar oon mawia pārag Ėwandam iek jaau chiraawai mua pāar jūg daa

sī khīirjug khaug athee chi machnaan dēnjo ūrihmūjā iekhaba, ni amau jaau wēnūrraajem iekjā khabata mua pārag jaaujim. ² Jāg mā pāar ee chiraawai mua chan deeum nem jaaujujā khīirjuba, āba Jesucristota warag wajapcha khap apim ig chirajim. Wajapcharan chadcha i pakuls gaai meerphē thōotarr iekta pāar athee wajapcha sim khaphā chiraawai warag aata pārag wajapcha khap apiju ēkha chirajim. ³ Pārau khaphā naabá, jāga pāar ee mā chiraimajī. Māchdēu jaau chirām pārau ükhabaju khāijā khīirjuwia, kha thūumjōnaa jāphierr thānamjōta chirāmua mā kha duui thānaajim. ⁴ Maimua mag chirāmua ya Ņwandam iek jaubaadeewajā, māchdēu jaau chirām iek ükhapi aum khōchgau awia mua pāar jūg daar sīi chi machnaanau iekhaajemjō iekhamamuajā jaaubajim. Mag iekhaju khāai sīi mua pārag chaainagamjöpai iekhaajeejim. Mamā mag iek pārau ükhatarrijā sīi māchdēupaita pārag ükhapiba, ich Ņwandam Akhaar juu theegauta pārag ükhapijim, ⁵ sīi māg jēb gayam khūun khīirjug gaai khaba, āba ich Ņwandam juu theeg gaaipaita ich mag ogduba ükha wēnūrramkhīir.

Ich Akhaar gaaimuata Ņwandamau maachig ich khaugpi sim

⁶ Magarrau ya ar amachdēu ükha nūm iek gaai ubūnaa ogduba nūm khūnag iekhaawain chadau khīirjug athee chi machnaanau iekhaajemjō iekhamamuata amagjā iekhaajem īchab. Mamā mag iekhamamjā mag sīi māg jēb gaaim khūun khīirjugan jöpcha chugpa chugpa sierrām aawai, magum khīirjugjā khaba, ni māg durr

gobernaajem khaan khiirjugaujā khabata jaaujem. ⁷ Mag khiirjug mua jaau chiruman ich Ÿwandamaucha dee simu. Maguata mug durr thum ompaaju nawe ich sim aar maach auju khiirjutarrjā maachig khaphu apiejem. Ÿsin mag khaphu nam, mamu warrgar chan mag khaphu apiju simta thum meer wai simjö siejim. ⁸ Ich Ÿwandamau mag Cristo gaaimua ðor ich aar auju ayaa apiju a sim chan sii mug jeb gaaim thethemnaanau pod khiirju aubajierram. Amau magum khaphu arr akhiin, maach Por Jesucristo ügtharmua beetarrta amach paarmua pakuls gaai jag i meerphe thoopibakham. ⁹ Mamu makhuunaupaijā khaba, ewag pawiajā ich Ÿwandamau nem wau sim ni abmuajā khaugbaju khapta, ich iek gaai mug phapijim:

“Ÿwandamau ich khosi wai nam khuunag deeg phë wai siman,
ni iwiir abmuajā ooba, ni ūrjā ūrba, ni abmuajā auju khiirjuba sim nemta amag deeg wai sim.”

(Is. 64:4)

¹⁰ Ÿwandamau ich Akhaar gaaimuata mag maach athee nem wai simjā thum maachig khaphu api sim. Ich mag Akharauta Ÿchab ich Ÿwandamau ich thaaar eepai nem khaphu wai simjā kha-japham nem khogreu jurmamjö thumaa khaphu apiejem. ¹¹ Khaíu chikham khiirjug khaphu aajë. Åba ichdëupai khabam chan khaugbam. Ich jägta siebahab Ÿwandamjā agjö: Åba ich Akhraupai khabam chan pod i khiirjug khaugbam. ¹² Maachdëu Cristo iek ukhaawai chan sii mug jeb gayam khiirjug parhoobam khuunau jaaujemta

aubajim. Maachdēun ich Ěwandamau maach dāi nem wajapha wau simjā thum khaug aumamkhīir ich Akhaar deetarrta wai nām. ¹³ Mag marau pārag nem jaau nām chan sīi māg jēb gayam khūnau jaaujem khīirjugpai khaba, ich Ěwandam Akharau maachig jāaumamta jūrr pārag jaau nām. Magta pāraujā īchab Ěwandam Akhaarta wai naawai agjö ich Ěwandam Akharau jaaupi simta maraujā pārag jaau nām.

¹⁴ Mamā ar chi Ěwandam Akhaar ich thāar ee chukhu sim khūnu chan pōd Ěwandam Akharau nem jaau sim khaugbam. Mag simua Ěwandam Akharau nem jaaupi sim ūurwain, sīi nem parhooba lōkōo jaau nāmjöta ūurjem. Mag simua chan, sīi ich Ěwandam Akharaupaita khaugpiejeeawai, pōd ich khīraupai chan khaugbam. ¹⁵ Mamā chi Ěwandam Akhaar wai simuan chadau jūrr khīrjug wai sim, ich Ěwandamau nem waupi sim ajapha khaphūnaata agpierr nem wawaag. Mag sim ich chan jūrr Ěwandam Akhaar chukhum khūnau i igwia, “Jāan sīi parta jäg iekha nārraajem” aju khaba nām, Ěwandam Akhaar chukhum gaaimua amau jaauju khaugba naawai. ¹⁶ Ěwandam iek phā sim gaai ag iek igwia,

“Khaíu maach Ěwandam khīrjug thum khap abarju. Khaíuta i khāaijā khapcha sim awia jūrr ich gar-mua irig jaauju aai sī” a phā sim. *(Is. 40:13)*

Chadcha ābmuajā mag i khīrjug thum khaugba s̄eb mamā, maach i Akhaar wai nām khūnagan

chadau ich Cristoouchata khaphh api sim, jāga wēnrraju aai nu i dau na.

3

Cristo phidag gaai ãba phidkha num

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, pāraun chadcha mag Ŋwandam Akhaar aujierrab mam, mua pōd pārag ya sīi Ŋwandam iek athee nem khaug sīsidum khunnagamjö iekhaba, agtha sīi mug jēb gayam khirjug dūi thunum khunnagamjöta iekhaajeejim. Wajapcharan Cristo iek khaugaag chaainjöpai thunum khunnagamjöta iekhaajeejim. ² Pārau chaain buru aawai ooba aajē? Ewaa au khitmug nem thethem deeba sīi jūdchödampaита deejemjö, ich agjöta muajā pārag nem jaau chirarrjā khaugju phithurg chukhu sīejim. Khaugju phithurmata mua pārag jaautarr akhiin, pārau pōd khaugbakham. Isjā agtha phithurm nem chan pārau pōd khaugbam, ³ sīi agtha parhoobam khunnau khirjuajem khirjugta wai naawai. Pāarta wir aig pāach eepajā agtha chikham nemjā pāach dēn apim khōsinaa jūrr chikham ipeer ahau khaphöbaadēp num, magan agtha sīi õor parhoobam khunnjöpaita num. Maguata amau nem waaujemjö pāraujā agtha wau num. ⁴ Merag chukhu, wa ãbmua “Mun Pablo dēneu” jūrr magbaa ãbakhaíu “Mun Apolos dēnegui” aadéphum; jāg num aig sīi agtha ûkhaba num khun khirjug dūipai naawai khabahab.

⁵ Pari pārau pāachdēu mag num wajapcha khirjukhiin, khai agá Pablo. Khai agá Apolos. Am Ŋwandam chognaan sīi i atheepai phidkha wēnrrum khun khabá? Marau jaau wēnrrum

gaaimuata pāraujā maach Pör Jesúس iek ükhajierram. Pari maar pāar khāai atchajā khaba nūm. Thum maach chi māg wēnarrūm khūunaun āba maach Pör Jesuu maachig agdaujö nem jaaumarrdampaita wauwia nūm khabahab.

6 Mag Jesúś iek jaau nāmān, muata nacha sīi khajap nemjīir chaar jīir nāmjō jīrbajieb. Magbaawai Apoloou jūrr ag ee dō choobarmjö ajim, öbērmkhīir. Mamā mag nemjīir chaarjö öbērwia pāar ee aaidātarrjā ich Ņwandamauta aaidāpijim, ich iek aawai. **7** Wajapcha oowai, chi nacha jīrtarr khā ni chi ag ee dō choo sīerrjā maadēu nem igba sīsidūm. Mamā chi ich iekta nemjīir daujö öbērpiwia aaidāpiejemān ich Ņwandamau. **8** Magua sīi i iek nacha jaauchētarr khūan awiajā sīi ag khur jaau wēnarrūm khūan dūi āba nūm; ni iwiir ābjā ürūu khaba sim. Mag naab mamā agdaujö dich phidkhamarrpierr Ņwandamau par khabaju. **9** Wajapcha oowain maran sīi i juag oojem khūunau, i iekdam jaau nūm gaaimua ich dūita khapeerkhanaa āba phidkha naawai. Maagwai pāar sīi chi phājēbjōta nūm. Maagwai ich Ņwandamauta ag ee nemjīir jīrkhamam, pari mag nemjīiran ich iekhau. Wa magbam khai, sīi dijōta nūm. Pari mag di agjō ich Ņwandamauta ēu arrum. **10-11** Wajapcharan mān sīi ich Ņwandamauta di ēu nām khūan dēn chi maestro khapibarmjö arr aawai muata ich Ņwandam iek jaau nāmjā warrpem chi dibū jukhabarmjö ajim, jāga Ņwandamau maach peerdā aaujē a jaau chirāmua. Maagwai deeumua jūrr ag ür warag ēumam, mag mua jaautarr ür warag

jaaumamua. Mamu mag mua nacha jaautarrjö khaba deeum iek jaauju khaba siewai chi ag ür warag jaau nm khunauja warre wajaphata jaauju aai nm. Mag mua chi dibüjö jukhajim a chirmn, Jesucristoou maach peerdajem iek igwiata mag chirm. ¹² Mag Jesucristo iekta chi dibüjö nacha jukha subarm ürn chadau maadeu dichdeu khochagpierr sii khajap di eu nmjo warag i ekta jaauju aai nm. Di wajapham eunaa da jeupiba aag khai, dipá wajaphamta phewia, wa nem parhephm khaija per auna warre wajaphata eu siju aai nm. Wa magba khuchpaim athee khai, sii khomariipai dikher den wa choobu den khaija euju aai sim. ¹³ Mamu mag di ewaag nem khir pogkhe igwiaja, ya ich Cristooucha maachig jaaubarm edta khap aju, wajapha phidkhaji wa aai phidkhabaji. Mamu mag khap aagan, sii ötdau uu pierrumuata thur phaa nmjo öt ee ich Ewandamaucha phaa oomamuata maadeu nem waaujerrpierr maach chach oomamua khap apiju. ¹⁴ Maigtakhap aju, khan khirjug awiata Ewandam athee mag nem wauji. Abmua di eutarr gaaita chadcha ötdau uu thnarrja paba uu awatbapimn, magan mag chi di eutarr khugja ich Cristoouja nem wajapham deeju, ich athee nem wautarr jurr. ¹⁵ Mamu mag irua di eutarrta sii ötdau khierrja awatba uu thnuu awia pa obaademn, magan ich chi di eutarr wounan peerdwiaja, peer ichpa phaapitarrjo sii ich juu pariita peerdju. Pari chi phidagan thumaa okhooju.

¹⁶ ¿Prau khaugba nu, pach thum aba Ewandam

s̄ejem dikha n̄m? Magua khabahab ich Ėwandam Akhaarta pāar ee s̄ejem. ¹⁷ Mag pāach thum āba Ėwandam dikha naawai ö āba n̄muwa wajapha i di ṫurkhabat, wajapcharan pāach morma. Magba jāg pāar ee ābmua “m̄un mag dēnēu” wa “m̄un mag igarta chirām” aadéphum aiguin, s̄i di magre-unaa chi dipá parhooba aaiphur wērppäi n̄mjöta naabahab. Mag pāach ö āba khaba n̄m paar chan Ėwandamau par daúapai oobaju pāar gai. ¹⁸ Oob wir aig pāachdëupai pāach khūgurmiet. Āb khāijā pāach ee s̄i mug jēb gayam khūirjug nem khaug chirām awia ichta chi khaphum a sim khai, magan warag s̄i khaugbamjöta aju aai sim, jūrr chadcha ich Ėwandam khūirjugchata khaugaag. ¹⁹ Ėwandamagan mug jēb gaaipaim khūirjugan s̄i warag õor lōkiepiejem khūirjugau. Magum khūirjug igwia Ėwandamau ich i jaaumienag phāpitarr gaai mag sim:

“Muan mug jēb gayam khūirjug khaugkham khūunjā amach khūirjug khaug gaaimuapai imeraa phithurg chukhu pur auwia khaibag ee pāaijem” a sim Ėwandamau. (*Job 5:13*)

²⁰ Ich mag iek igwiapai īchab ich iek phā s̄isidum gaai ich Ėwandamaupai,

“Jāg mug jēb gayam khūirjug athee chi machnaan anum khūun khūirjugjā jāg s̄i lōköom khūun khūirjugkha s̄isidumun pāar Pörön wajappha khaphu wai s̄ejem” a sim Ėwandamau ich igwia. (*Sal. 94:11*)

²¹ Magua mua pārag mag chirām: Ni ābmuajā maestro āb khāijā ichta chi khaphum awia magugpaita

ee aju khaba sim. Ḷāgwia? Am amach thum Ěwandamau sīi pārag ich i jaaumkhīrta pūitarr khūn aawaima; mag sim jāga mag iwiir ābpai khōsi abarju. ²² Magua mū, Apolos, Pedro, ajapcharan maach thumwe pāach dēn khabahab; māg durr maimua cha maach iyūu nūmjā agjō māg atag pawiajā nem thum thūnūmpa pāach dēn khabahab. ²³ Mag maar pāar dēn aawai maach thum pāachpa jūrr Cristo dēn khabahab. Maagwai Cristo jūrr Ěwandam dēn.

4

Ich Jesuucha jūr autarr khūn phidag

¹ Magua pārau maarjā sīi pāach ee Cristo chog-naan anaa Ěwandamau ūrag ich khīrjug jaaupiejem khūnpaiu abat. Magdampai khabahab maar phidag. ² Mamū ich mag phidag waumkhīr irua jūr au sim wounaun chadau ich Ěwandamau oowaijā chadcha ichdēu phidag jaaubarmjā thu-maa wajapha waumkhīrta mag phidag deejemjā khaphū aju aai sim. ³ Magua māchjā īchab ich Ěwandamauta ich i jaaumkhīr jūr autarr aawai pārau mū jaauwiajā māch chan mua khīrjuba chitūm. Mū gaai mas khaba sim; ich chi mū jūr autarrauta ichdēu khap mū jaauju, mū ūu phidkha chirū wa khaigba khāijā phidkha chirū. Wa mag pārau khabam khai, sīi māg jēb gaai chi thethemnaanaau khāijā mū jaaukhiinjā, mū gaai mas khabam. Māg chitūm aig ni māchdēujā māch jaauju khaba chirūm. ⁴ Mua khaphū chirūm, māch khaigba khaba chirūm. Mag chirab mamū ūor dakhīr mūn Ěwandam dūi iekkhōr chukhu

chirumjā aba chitum. Mag chiraawai mua khaphu chirum, mu khaibag wauju jaauju wa mu kōit khāijā iekhajuun ich maach Pör Jesuuchata jaauju aai sim, bigaaum khūnau khabam. ⁵ Magua mua pārag, “Oob chikham jaau chithēe amiet” a chirum. Magju khāai idēu maach Pör Jesucristo bēepi athat. Ich pierrwaita irua ichdēu khap õrau nem meraa wautarrjā khīchag ee narrta araragag phē athamjö abaawai thumaam khūnau khakhapdö aju. Maigta īchab õrau amach thāar eepai khīirju sīsidumjā thumaam khūnag khaphu apiju. Ya mag jaau dichwian chadau õrau amachdēu nem wajapha nem waumaajerr igwia ichdēucha am wajapha ig iekhaju.

⁶ Cristo gaaimua khodamnaan, cha mua iekha chirumun pāach atheyau. Pāadē oobat. Muçhpaita Apolos dūi maach phidkha nūm jaauwia chirum, maar mag pāar khāai ürpaijā khaba sīi pāach chog-naanjö wēnarrum oowia Ņwandam iek phā sim gaai jaau simjö chadcha maach thum agdaujöpai nūm a khap amkhīir. Maagwai ni ābmuajā Ņwandam iek jaaujem khūn igwia, “Magugta ürcha ee awia jūrr tagam khūnag oobamjö” abaju. ⁷ ¿Khaíu pārag jaauwai pāarta warm khūn khāijā ürpai nūm a jaaujī? Khan nemta deeba arr aawai pārau būurjā chukhu nu. Mag Ņwandamau deetarr pāachdēujā khaphu nūmta, khantheeta pārau pāach juapaauta paarpatarrjō khīirjuajē.

⁸ Wajapcharan pāachigan, ya mag maach Ņwandam iekhauta biwaau nūmjö nūm anūm, ya i iek nem khaug nūm awia. Pāachigan ya pāar reinaankha thūnaabahab, pāachdēu nem ig nūm

thum wai n̄am awia. Magua tag pārau būurjā maar juu igba n̄am an̄m. Chadcha Ŋwandum iekta pāachdēu khaphu n̄am an̄mjō khaphu naakhiin ūu akham. Jägkhiin pāar ee par phidkhaba chadcha maach thum āba Ŋwandum iek gaai ubu n̄um aju. ⁹ Magba mua oowai, maar ich Jesuucha ich iek jaaumkhīir jūr autarr khūunta jūrr ich Ŋwandamaujā juau ogthom chi serbiibacharam khūun düimjō api sim maar dūi. Mag n̄am aawai sīi thumaam khūunau oo n̄am dūi Ŋwandum chognaan ügtharmpeenau oowaijā, sīi maach khaigba n̄um gaaimua khēchpāig phē arrumjöta oojem. ¹⁰ Maar mag durrumu, Cristo iek jaau n̄am gaaimua bigaaum khūunaujā marag lōk sīerrjēem a iekha n̄am daar, pāarta jūrr Cristo iek ükha naawai chi pōr öphērm khūun aajem, pāachdēupai. Maagwai maran sīita kha theeg chukhumjō n̄um an̄m daar, pāarta jūrr maar khāaijā khīir ubaaga n̄um aajem. Cristo gaaimua maran õraujā kha isēe n̄um daar; pāarta jūrr õraujā daupiinaa ökhō aajem. ¹¹ Is ewag pawiajā agtha jādau ãwatnaa öbichagjā ãwat n̄am. Khajūadam theg jūjūa ajujā chukhu n̄am dūi õraujā maar dūi khaigba aajem. Mag n̄am chan maach di chaarjā chukhu durraajem. ¹² Mag n̄amn̄en maach bidam athee maach juadamaucha phidkha durrumua khajeeu durraajem. Maach thōp iyuu aawaijā warag am kōit ügthaagta jēeu durraajem. Maach khaibag wawaag maach ēudee ũkhaawaijā magumjā igba khīu ãwat durraajem. ¹³ Maach khīircha khaigba iyuu aawaijā, maach garmua chan magumjā igba warag khīir thūu am dūi iyuu durraajem. Wajapcharan maran amau

sī amach deg dijā sirphag thūnūm oomjöta aajem. Ōor thumaam khūnau isegtarrjö nūmta, īsjā agtha chikham i ee ich jāg puurba durraajem.

14 Mua mág ēsap gaai ikhuaba pārag mag phā deepüi chirūm chan sīi pāar khūir naaupim khōchgaupai khabam. Mua mág ēsap phā deepüi chirūmūn, māch chaainjö pāar khōsi wai chitaawaita sīi pāar wawí chirūmūu. **15** Pāachig Cristo iek jaaumkhūir pārāu maestronaan khapan diez mil jūr wai naawiajā pāar chan dēnnaan khapan chukhu nūm. Jesucristo iek jāg pāachdēu ogduba ükha wēnūrrūm gaaimua mág jēb gayan muuta pāar ayau, Ēwandamau maach peerdu aaujem iek muata nacha pārag jaautarr gaaimua. **16** Magau keena. Maguata muan pāragjā māch chitaajemjöta wēnūrrapi jaau khitaajem.

17 Timoteoogjā māchdēu jaauwiata Cristo iek ükhatarr aawai ijā mu chaaijö sim. Magua pāragjā māchjö wēnūrraju khap amkhūir, mua iita pāar aar pūijim. Iruata maach Pör Cristo iekjā chadcha ogduba ükha khitaajeewai mua i jāsene chitūm. Ich barbaimaawaita irua pārag jaauwimaju, jāgata mu chitaajē. Muajā pāar dēnjo Cristo iek ükha chitaawai māch chitūmpierri iglesiapierr māchdēu jaaujem iekta irua pārag jaaumaju. **18** Āaur khūn pāar khapeenan jūrr amachta pāar dāi ürpai thūnūm aajem, mu amach aar mabajupii awia. **19** Mamu maach Pör Jesuu khōs amūn, māchdēun jöpcha pāar oon maju khūirju chirūm, am iek mag amta Ēwandam dēn anaawai daau chadcha amachdēu jaau nūm eyaa wēnūrrūm khap aag. Jāan magbamūn, sīi Ēwandam juu theegaujā khaba,

sīi par iiupai khāijā mag thānām. ²⁰ Ēwandam dēnkha nām chan sīi ñor jūg daar nem iekhaa khaug iekha nām khabam; Ēwandam dēnkha nām abarmān chadcha irua nem jajaaukham ipierraā wēnūrrāmua i jua theegta dich gaai oopi nāmāu. ²¹ Jāga pārau khōsi nā? ¿Māch barbaimaawai warre pāachig meeurrauta iekhapim khōsi nā, wa mawia sīi pāach daipiinaa ithūuta pāachig iekhapim khōsi nāwa?

5

Jāga aju aai nājāg sīi parhooba thānām khānn dāi

¹ Jaau nām khānn iek mag pāar ee ābmua ich bāaurr ūanpaita ich ūikha wai sim anām. Jāgum pāar dak nem wajaphampa, jāgum pekau chan ni Ēwandam iek khaugbam khānn eejā ooba aa-jem. ² Mag nāmta pārau pāachdēupain Ēwandam iek wajapha ūkha nām aajerram. Mag iekhaju khāai warag pāar chigaa aju aai nāmta, chigaa khabamjō nām. Chi mag sim wounan warre pāach eemua jārpāiju aaita sim. ³ Mā chan chadcha khāircha chan pāar aar khaba chirām, mamā māchchata pāar aar chirāmjō māch iekta maach Pör Jesucristo iek gaai thāwi mua warre pārag jaaukhim. Mua oowain jāgum khānn dāin magta aju aai sim. ⁴ Pāar cha mua jaau chirām iek iekhaag āba biirdāawai khāircha chan pāar aar khaba chirajup mamā mā akharan pāar aar sīeju. Mag māchta pāar aar chirāmjō chirām dāi īchab maach Pör Jesús i jua theegjā pāar dāi sīeju. ⁵ Mag wajapha iekhawian chadau chi mag ich bāaurr ūan dāi sīerr woun warre pāach eemua jārbapāit,

dösätagta i däi ichdëu ampierr amkhiiir. Magbaawai ãsie ich daujä merag phëwia deeu ewag phuurbawia ubu sësimun, maach Pör Jesùs bëem edjä üu i akhaardam peerdu auju.

6 Päär ee jäg khaigba nüm chan, päächta wajapha nüm awia pärav pöd pääch thö iyuu aju khaba nüm. Jägbaadephümjä sii oobamjö bürjä iekhaba ich jäg sisiu akhiin, äbpai mag sim gaaimua warag tagam khünpatä ãrju, levadura buchkhun arin ee püibarmua warre thum aaidu joopjemjö. **7** Pärau khaphüm, phiesta Pascua ee paawai levadura thum barkhüijem. Ich agjö khabahab Cristo meetarr gaaimua maach khaibag chugpaa athamjä. Mag siewai mag levadura dënjo pääch thumaam khün ãrpi sim woun warre pääch eemua chawag jurbapäit. Mag jurbapäiwain chadau Pascua ee khoog pan levadura chukhu wau simjö päär eejä mag khaigba nurrjem gaaimua levadura dënjo bigaaum khünnpa ãrpiju khün chukhu aju. **8** Mag phiesta Pascua ee aajemjöta maach Ëwandam däi wénurraju aai nüm. Wajapcharan dich khaibag thum isegwia ãba khürjug wajapham auwia chadam iek gaai jaau simjö wénurrumun, pan levadura chukhu wau simjöta nüm. Pari magba agtha dich khaigba nüm khaphu nümjä isegba ich mag wai wénurrumun, magan sii agtha Ëwandam iek khaugbam khünjöta nüm.

9 Napem mächdëu īchab pärag ësap phä deepäitarr gaai mua pärag, “Jäg amach uuin khabam däijä khapese aajem khün däi chan oob khapeerkhamiet” a chirajim. **10** Pari mua mag chirum chan mag ar parhooba khapese

aajem khuun, wa phatkhon athee b*īe* s*īerrjēem* khuun, nem j*īgmien* wa nem parhoobamugta Êwandamagamjö j*ēeu*jem khuun igwiata mag warre am d*ūi* iekhajä iekhaba ni amag oobamjö abatjä aba chirajim. Mug j*ēb* gaai n*uweran* ichiita am d*ūi* maach ich j*āg* w*ēnrraju*. ¹¹ Mua mag chirarran, ar p*āach* eepaijä ermanonaan an*ūm* khuunta mag parhoobanaa phatkhon atheejä b*īe* thun*ūm* khuun, nem parhoobamugta Êwandam awia j*ēeu* n*ūm* khuun, parhooba chikham kh*ūir* iekhaajem khuun, nag pig s*īerrjēem* khuun maimua nem j*jīgnemjä* s*īerrjēem* khuunta jaau chirajim. Ar mag thun*ūm* khuun d*ūi* chan ni s*īi* thach khoogpajä oob am d*ūi* ãba ohoodö amiet. ¹²⁻¹³ Chadcha ar s*īi* ermanonaan khabam khuun igwia chan p*ōd* mua, “Aman magta s*īerrjēem*” aju khaba chirum. Am mag jaaujuun ich Êwandamauta jaauju aai sim. Pari ichiita p*ārau* p*āach* eepaim khuun d*ūin* chadau p*āachdëu* khap nem inju aai n*ūm*. Magua mua p*ārag*, “J*āg* p*ēkau* p*ōm* sim warre p*āach* eemua chawag j*urbap*ūit**” a chirum.

6

*Juez Cristo igar khabam khuun na iekkhör eudu n*ūm**

¹ J*āga* j*āg* p*āar* p*āach* Êwandam iek ükha n*ūm* khuun aphajä iekkhör aauwai, chi thethemnaan p*āach* eem khuunjä igbanaa warag b*ūurjä* Êwandam iek ükhabam khuun aarta weetj*ē*, makhuunagta p*āach* iekkhör wai n*ūm* jawaan. ² ¿P*ārau* khaugba nu, mug maach Êwandam iek ükha n*ūm* khuunauta mug atag mug j*ēb* gaai Êwandam iek ükhaba arr

khuun khaibag maach ipaarmua Êwandamag jaau thuunuju? Mag maachdëuta am khaibag waujujä Êwandamag jaauju numta, jägwia ag khäyau mug jëb gayam nem phithur khabamjä pârau pödba nu.
³ ¿Pârau khaugba nu, ügthar Êwandam chognaan thuum khuunjä maach khääi eegpai thuunisiju, maachta Êwandam d*ü*i äba am pörnaankha nisiju aawai? Maachdëuta magju khai, magan mug jëb gayam iekkhõr charä ag khäijä phithurg chukhu wajaphata waupüpäi aju aai num. ⁴ Magua mua pârag mag chirum: Büür abarm gaaimua pâach eepai iek phithurg aadeewai, ¿jägwia pârau pâach eepaim khuunta chi jueznaan khamkhir jur auba aajerrä, sii Êwandam iekjä ükhabam khuunagta pâach jusgaapiju khäyau? ⁵ Juau ogthom pâar khir naaumkhirta chadcha mua pârag mag iekha chirum. Mag khõs aawaita pârau jäg bigaaum khuunta jur ahau aajem. Mua khirjuawai pâar ee magum iekkhõr öbérbaadëphum paar iekhaagjä pâach eepaijä chi thethemnaan thuunum, ¿jägwí magum khuunta jur auba aajerrä? ⁶ Wajapcharan mag wir aig pâach ermanonaan eepai meeukha numpaijä khabam; mag meeukhanaa ag iek ëduagpaawaijä jueznaan Êwandam iek ükhabam khuun aarta wëtwia mamta magum iekjä ëduajerram. ⁷ Sii jäg pâach eepai büür abarm gaaimua khir auphöbaadëphumpaijä khaigbata sim. Pâach khapeenau pâach d*ü*i warag khaigba aawaijä, parhoobam khuunagta jaauju khäyau, ¿jägwia warag sii magum khir ãwatpüiba aajë? Jäg pâach nem khäijä jïgkhaawai warag uduraa okhoopiba aajë, thumaam khuunag khakhapdö

apimaaugau? ⁸ Mam✉ pārau magba, warag pāach garmuata pāach ermanonaan eepaijā nem wauju khabampa waunaa am nemdamjā khūgur aumaju ēkhaajem.

⁹ ¿Pārau khaugbata n✉, jāg nem khaigba waaujem kh✉n pōd Ņwandam sim aar wētju khabam? Oob uð✉ur pāach khūgurpimiet. Ar dich ðor khabam dūita parhooba khapese aajem kh✉n, amach ðor dūi sīsid✉mta deeum dūi aajem kh✉n, nem parhoobamugta ūwandam awia jēuem kh✉n maimua ar amach emkhooin aphajā uin dūimjō waaujem kh✉njā Ņwandam sim aar pōd öbērbam. ¹⁰ Mag tag th✉n✉m: nem jīgkhaajem kh✉n, phatkhon khīrag bīe sīerrjēem kh✉n, nag piim kh✉n, parhooba chikham khīr iekhaajem kh✉n maimua ar sēukha chikham khūgurnaa chikham juu eem nemjā khecheu aumaajem kh✉n, mag✉m kh✉njā ni ābjā Ņwandam sim aar öbērbam. ¹¹ Āaur kh✉n pāar ee cha mua jaau chir✉mjōta th✉naajim warrgar. Mam✉ īs ya maach Pōr Jesucristo gaaimua ich Ņwandam Akharau ya pāar khaibag thum ɻpūiwia ich atheepaita nem wajapham appai wau wēn✉rramkhīr pāar jūr aujim. Mag n✉m dāi warr pāar i dāi iekkhōr pōm wēn✉rrarrjā, maach Pōr Jesucristoou Ņwandam Akhaar dāimua ū pāar peerdu awia pekau chukhu arrjō pāar wai sim.

Maach moron Ņwandam sīejem diiu

¹² Pāar ee āaur kh✉nau maagjeebma: “Muan māchdēu nem waum aig wau chit✉m; mag✉m paarjā, khaíu m✉r✉g mag✉m abarju” aajem.

Chadcha ich magma. Mam^u maadëu nem wau n^{um} thum maach athee üu khaba sⁱerrum. Magua, muajä mag m^uchdëu nem waum aig pöd waubam; mua magkhiin mag^um nem wauju khⁱirjugta warag m^u ürpaju. ¹³ Ichab ãaur kh^unau p^aar ee maagjem: “Phiejäban khoog atheeta waaujem; maagwai maach bi thachdam khö n^{um} atheeta Ëwandamau deejim” aajem. Ma chadcha khoog atheema phiejäban, maagwai mag thach khö n^{umjä} pekau khábama; pari ichiita Ëwandamau mag^um thum chukhu apüiwia maach bijä j^ebeg paapüiju. Pari mag maach bi thach atheem awiajä, maach mor chan sⁱi dich õor khabam düi parhooba khapes amkhⁱir khabajim. Maach moron maach Pör Jesucristo atheyau, thum ichdëu nem waipi sim wawaag. Maagwai ich Jesucristo, j^urr maach mor atheyau, í maach mor ee sⁱejewai. ¹⁴ Maguata ich j^äg Ëwandamau ich Jesús phiriutkha auju.

¹⁵ ¿P^ar^u b^üurjäta khaugba n^u, maach thumaam kh^un morta j^urr Cristo morkha sim? Mag simta, ãbmua khⁱijä ^uuin parhooba durpa theeg sⁱerrjëem kh^un düi akhiin, maach mor mag Cristo morkha simta j^urr mag ^uhirag dee naabahab. ¹⁶ ¿P^ar^u khaugba n^u, j^äg ^uuin chi durpathierrmie düi n^{um} aig, ya maach i d^enkha n^uisip n^{um}, maagwai j^urr ichjä agjö õor ãbpaimjö maach d^enkha sⁱisip sim? Ëwandam iek ph^a sim gaai jaauwai, “Warr jaai khaba aawain numí narrta, jaaikha n^uisiewain õor ãbpaimjöta aphöbaadëm” a sim, “j^urr agdaujö warm d^enkha n^usim gaaimua.” ¹⁷ Ich agjöta

naabahab maachjā īchab Cristo dēnkhā n̄uisim aig.
 Ăb khāijā maach Pōr Jesucristo dāi s̄isiewain, magbarm aigmua maadēu i oobahab mam̄ i Akhaar
 maach ee s̄lechēm gaaimua warag maachin i dāi
 òor ābpaimkha i dēnkhā n̄uisim.

18 Oob pāach òor khabam dāi khapese amiet.
 Deeum pekau waauwai chadcha Ēwandam na
 maach khaigba api s̄ieb mam̄, jāg dich òor
 khabam dāi khapese anumjöcha khaba sim.
 Maach mor mag Cristo atheeta s̄iewai, jāg dich òor
 khabam dāi khapes aawain, wir aig dichdëupaita
 dich khaibag wau n̄am, deeum dāi n̄amua dich
 mor Cristo dēnkhā simta ārpi naawai. **19** ¿Pārau
 khaugba n̄, mug maach Cristo iek ükha n̄am
 kh̄un mor īchab Ēwandamau maachig ich Akhaar
 deetarr ag s̄iejem dikha sim? Ēwandam Akharan
 chadcha maach eeta s̄iejem. Mag í maach ee
 s̄iejewai maach mor chan maach dēn khabam.
20 Chi morkh̄un Ēwandamau, ichdëuta maach
 pērkha autarr aawai. Maguata dich morjā
 āba i atheepaita wai naaju aai n̄am, bigaaum
 kh̄unaujā mag oowia Ēwandam wajapha ig
 iyūnaa maach ēugarjā wajapha iekhamkhīir.

7

Jua p̄rju aai n̄ wa jua p̄rju khaba n̄?

1 Na ar pāachdēu m̄urug ēsap deepüitarr gaai jua
 p̄rju aai n̄ wa jua p̄rju khaba n̄ a jēeu narr, īsin
 chad mua pārag jaaukhim: M̄urugan, emkhooin
 uuin auba ich jāg amach appai wēnūrrakhiin nem
 wajaug sim. **2** Mam̄ jāg amach òor khabam dāijā
 s̄i parhooba aadéph̄m gaaimuata emkhooinjā

agdaujö amach սայ däi s̄sidnaa chi սայnjā agdaujö amach jaain däi s̄sid aju aai n̄um. ³ Ya mag աba նուսiewai, chi emkhooirau khōsi aadeewai chi սայraujā īgkhaba, maimua chi սայrau khōsi aadeewajā ich agjö chi emkhooiraujā magum aba aju aai n̄um, ya dich ðor däita naawai. ⁴ Wa chi սայrau khāijā, “Մշ ch mor aawai m̄ յայaujā khaugba sim” a iekhaju khaba sim, warramjö puch appai khaba s̄iewai. Ni chi emkhooiraujā pöd, “Մշ ch mor m̄ch gaai wai chiraawai m̄chdēu khōsi aadeewaita magju aai chirum” aju khaba sim, p̄ejā īchab puch apham khaba aawai. ⁵ Mag jūrr agdaujö chikham dënkhna naawai, աbmua khōsi sim aig pöd iwiir աbmua, “Mua khōchkhabam” aju khaba sim. Pārav khapes aba աwat auju aai n̄um, khāaidam khapanaa khāijā maach ēwandamag jēwaagpaawai agdaujö s̄arkha auju aai n̄um a iekhawian chadau s̄arkhaju aai n̄um. Pari ya mag jēeu dichdimaaawain chadau ūwaai pāachdēu waum khōsim aig waubat. Eeu magba akhiin, khāai khapan pāar magum khaugba նուսiewai jūrr meperau deeum däi khāijā pekau waupidukham.

⁶ Mag chirum chan, mag ichiita ēwannaan thum pāach սայ aupetat aba, wa chi սայnag khāijā thum jaain jürkhabat aba chirum. Mag khōs am, սuma; mag khōchkhabam, ich agjö nem wajaug sim. ⁷ Msh ödiipain muan pāarjā thumaa m̄chjöta pāach appai naapim khōsi chirum. Mam էwandamau maachig agdaujö ich jua theeg deejem, mag deebarmua agdaujö dichig deemarpierr ich atheeta nem waumkhīr.

⁸ Pari mua ar agtha amach apha th̄nūm

khuunag maimua khoopaa uuinagjā agjō, “Mujō pāar ich jāg pāach appaita wēnrrrakhiin ü akham” a chirum. ⁹ Mamu pārau pāach ö khōchag pöd äwatbaju num khai, warre pāach uuidamcha athat; maagwai uuinaujā agjō warre pāach jaaindam aupetat. Warre dich ðor däicha nusiewai üucha shebahab, shi magum khōchag aadëphumjā ich mag äwat wēnrraju khaai.

¹⁰ Pari ya ar amach ðor düi num khuunag mua mag chirum. Ya ma chan shi much iiupajā khaba, maach Pör Jesuu mag jaaupi shewaita mag jaau chirum: Puch chi uuiraujā oob puch jaai pua rrram. ¹¹ Mamu puch jaai puawiajā, tag deeum jaaijā auba, ich magta rraju aai sim. Mag ich mag puch appai rrramapha umun, magan deeum puch jaai düita phurbaju aai um. Maagwai puch chi emkhooiraujā pöd puch uui puaju khaba, ni deeum uujā auju khaba sim.

¹² Mag tag deeum nemdam mua purag jaaum ig chirajim; ya ma chan maach Pör Jesuu jaaupi sim khabam, maan shi much khürirjug eepaimu. Mamu muchdüeū khürirjuawai chadcha magta aju aai shewaita purag jawaagpam: Maach ermanon-aan eem äbmua khaijā uui wai sim, pari mag uuirau Ŋwandum iek ükhaba sim; mag khitumuata ich jayag ich puapimapha sim chan, mag ermanoou pöd mag uui puaju khaba sim. ¹³ Wa magba uui äb Ŋwandum iek ükhaba sim jayau khaijā jürr Ŋwandum iek ükhaba sim; mamu ich uui ya ag düi khaug shewai ich puapimapha sim chan, mag uuiraujā pöd mag emkhooi puaju khaba sim. ¹⁴ Jägw*i*? Chi emkhooirau ükhaba shewia khaijā

ya jūrr ich chi uu gaaimua Ŋwandamau tag sī bi-gaaum khunjöcha khaba uu i eeg oo siewaima. Wa magba chi emkhooirau khāijā wajapha ükha simta jūrr chi uirauta Ŋwandam iek ükhaba sim khai, ich agjö chi jayau pōd p̄aju khaba sim. Magba akhiin Ŋwandamau ich jaai gaaimua uu ijā agjö eeg oo simta p̄aju. Wajapcharan mag chi Ŋwandam iek ükha sim gaaimuata warm khunjā ichjö Ŋwandam dēnkhapiejem. Magba akhiin pāar chaainjā sīi būrjā Ŋwandam iek ükhaba aajem khun chaainjöta sīsid aju. Mamu uu ābmua ükha khērūm gaaimua ya īchab amjā ich dēnkhaímū ich dēnkhā aaujem Ŋwandamau.

¹⁵ Mamū mag jūrr iwiir ābmua Ŋwandam iek ükhaba siewai chi ükhaba sim garmua p̄am khōchag th̄nūm khai, idēu p̄uch p̄apibá. Chi ükha simua ükhaba simug pōd, “Pua chan mū p̄aju khaba sim” a iekhaju khaba sim. Ich mag ogduba wēnūrrūm chan khōinaa wēnūrrabaju. Pari Ŋwandamau maachig khōinaata wēnūrrapi jaau sim. ¹⁶ Magua mag chi ükhaba sim garmuata dich iseg nūmjā, ökhar dich dēnjo ükhapi auju awi ogdumapham gaaimua khōinaa khaba wēnūrrūm khai, ich garmuata idēu p̄uch p̄apibá. Magba akhiin ich mag khōinaa khaba wēnūrraju. Chadcha mag ükhaju awiajā, jäga pua mag irua ükhaju khaphū sī, mag gaaimuapai mag khaigba nūmta ogduba wēnūrraag.

¹⁷ Pari muan iglesiapierr õor nūnidūm khunag mūgta chirūm: Mūrūgan pāachdēu Ŋwandam iek ükhaawai narrjöta naaju aai nūm. Mamū mag

wënarr̄mua Ÿwandam Akharau pāachig ich jua theeg deemarrpierr i atheeta nem waubat.

18 Pua Ÿwandam iek ükhaawai judionaanau amachta Ÿwandam chaalinkha n̄am khap amkh̄ir aajemjö meh̄eu ph̄urbich chirarr khai, ich mag chirsí. Wa ph̄urbichba khāijā chirarr khai, oob ph̄urbichpim. **19** Judionaan dēnjo ph̄urbich sim khai, üu sim; pari ph̄urbichba s̄iewiajā ich agjö nem wajaug sim. Mam̄ Ÿwandamau magum gaaimuata maach ig sim abam. Magarrau chadcha wajapha simn̄, Ÿwandamau ich iek gaai jaau sim ipierraas n̄uman chadau wajapcha sim magum ph̄urbich n̄am khāijā. **20** Ÿwandamau maachig ich iek ükhapi aauwai maach narrjö ich magta naaju aai n̄am. **21** Irua p̄rug ich iek ükhapi aauwai p̄u s̄ii chikham chogkha s̄ierr khai, khani pua tag kh̄irjuju. Pari pua oowai üu p̄u p̄uch patrón jua eemua öbérju ayaa oo wai sim khai, oob par daúapai oom. **22** Pari Ÿwandamau ürcha magum kh̄irjupiba sim. ¿Khan jägwi mua mag chirú? P̄u ich mag chikham chogkha s̄isiwijā, ichiita pekau maadēu oomaug sim chogkha s̄ierr jua eemta maach Pör Cristoou p̄u peerdu autarr aawaima. Pari mag chikham chog khaba arr awiajā, mag Cristoou p̄u peerdu autarr aigmuan p̄uun jūrr i chogta kha s̄isim. **23** Pāran thum Jesucristo bag ārtarrauta Ÿwandamau pāar p̄erkha aujim; maagwai ya pāran i dēnēu. Chadcha mag khai, magan s̄i mag jēb gayam kh̄aen kh̄irjug igba, ãba i iekpaita ūrbat. **24** Ÿwandam gaaimua khodamnaan, pāachdēu Ÿwandam iek ükhaawai narrjö i na ich

mag wënarrathü.

²⁵ Daupeen ar agtha ðor meraam khuuñag iekhaag chan, maach Pör Cristoou mürug jaauba arr aawai, wajappai iekhaju chukhu chirum. Pari mürugan mügta sim: Mūjā īchab maach Pör Cristoou juapá deewia i däi ubu chitumuata jaau chiraawai pāraru ükhaju aai nūm. Ürbat: ²⁶ Is ewagan warag phithuurga paaukhamamaawai mürugan maachin cha maach nūmjöpaita ich jāg wënarraju aai nūm. ²⁷ Uhi wai chirum khai, oob pach uui pūam. Ēwan chirum khai, oob jöpkharraa uui auju khūirjum. ²⁸ Pari pua uui auju khūirjubaadëwi warre ag däi jua pūrmān pekau khabam. Wa chi uuirau khāijā ich jaaipaju däi jua pūrwiata pamān, ich agjö pekau khaba sim. Magba ya pāach ðor däi paaukhabaadeewai, warr pāach appai aawai naajerrjö khaba, phithuurga aju. Mag pāach phithur apimaaugauta mua pārag mag jaau chirum.

²⁹ īchab mua pārag magam ig chirumān mügau keena: Khūir eyaa abat, müg jēb gaai chan ya tag maach pōm wënarrabaju. Mag ya maach Pör Cristo bēeimuu sim aawaita, uui paraa chirawiajā, dich uui däipaita ogduba khékhēu aju khāyau, ürcha maach Pör Cristo atheisteta nem wajapha wauju aai nūm. ³⁰ Ökhūirjuu nūm khuuñjā, maach Pör Cristo bēeimuu sim khaphu aawai oob atcha khoopaan sūrkha nūm khuuñjö amiet. Maimua ar onee nūm khuuñjā, mag i bēeimuu sim khaphu naawai, oob dau lököö amiet. Amach phatkhonau nem pēr au nūm khuuñjā, oob ag däi ich mag èumeeju khūirjumiet. ³¹ Mug jēb gaaim nem athee pör wajapha aajem khuuñjā, magum

nem chukhumjö ãba Ŋwandam athee nem waujuta ēkhabat. Maadēu khaphu nūm, mūg jēb gayam nemen thum öwia ich mūg durrjā chukhu aadēju. **32** Magua mua chan pārag mūg jēb gayam nemta ürcha khīirju nūu apimapha chirum.

Ēwannaan uuinpan khāyau juu par nūm, maach Pör Cristo athee ürcha nem wajapham wau-naa i dau na wajapha wēnūrrajuuta khīirju nūu aag. **33** Mamu mag khāyau jūrr uui paraam magcha juu par khaba sim Ŋwandam athee, í ichdēuta amachdēu nem ig nūmjā khaphu agpierr nūnuu awia ich uui dūijā ogduba sīsiphūm aawai. Wajapcharan uui paraa siman thoophem numí simjöta sim, Ŋwandam atheejā nem waunaa ich uui dūi sīsip aagjā agjö. **34** Uuijā īchab ich agjöta sim. Chi ich ap simua ãba maach Pör Jesucristo dau na nem wajapha wauju khīirjugta khīirju sim, ich mor maimua ich akhaarjā Ŋwandam atheeta wai siewai. Pari jaai paraamua magbaju, irua degam nem gaijā purnaa īchab ich jayau nem mag abaawajā agpierr aadēp sim aawai.

35 Mua mag chirum chan sīi pāar jaain jūrpimaaugaujā khaba, pāach ūu wēnūrramkhīirta mag chirum; mag ūor dūi paawaijā magum gaaimua amach apham khūunjö juu parcha khaba aawai pōd Ŋwandam athee wajappai nem waubaju khaphu chiraawaita mag chirum.

36 Pari ābmua khāijā, “Ya mu chi jōoi chiraawai māch uuidam auwia ag dūita mu ūu chirsiju” a khīirju sim khai, ichdēu khīirju simjö aju aai sim. Magan ichdēu iek dee wai sim uui dūi warre juu purju aai sim; mag juu purbarm pekau khabam.

37 Pari deeum agjö chi jöoi ēwan sim, magua khūirju sīi awia, “Mu ich jāg mach ap uin khūirjā khaugba chitaju” amn, magan mag ichdēu khūirju simjö aju aai sim, ui auba; magjā nem wajaug sim. **38** Wajapcharan mugta sim: Ya pāach jaai awaag, wa emkhooirau khai ichdēu iek dee wai sim dūi warre jua purwiata pamn nem wajaug sim. Mamu jaai auba, maimua chi emkhooiraujā ui auba, pāach appai wēnurrumjā pekau wauba wēnrraju awia jua purba akhiinjā wajapcha sim.

39 Ui jaai paraamn, chi jaai meebam aiguin ich jaai gaai jügadau jü simjöta sim, pöd phajujā khaba. Magarrau chi jaai meeбаadeewain chadau ich ap sīsiewai deeum jaai auju aai sim. Pari majā parhoobam khuun dūijā khaba, agjö Ēwandam iek ukha sim dūita jua purju aai sim. **40** Pari mua khūirjuawai mag khoopaa ui tag jaai auba ich appai nurrakhiin, í oneecha rraju. Maau mu khūirjugan. Mua pārag mag iekha chirumn, machdēupai khūirjuawaijā chadcha Ēwandam Akhaar mach gaai wai chiraawaita pārag mag chirum.

8

¿Ēwandamnaan anum na nemek wai narr khöju aai nu?

1 Ísin chad pārag jaaukhim, ar na pārau marug jēeu narr: Ēwandam awi agug jēeu numua ag khūirphee nemek wai narr khöju aai nu wa khöju aai khaba nu a jēeu narr. Mag iek aawai chadcha thumaam khuunau khaphum aajem. Pari maadēu dichdēu nem khaphumta ig wēnrrumn,

magan dichdëupaita dich thö nám. Pari magba maadëu dich khapeenta daupii wai námán chadau Êwandam iek gaaita maadëu am khîirjugjā bääupi nám. ² Ābmua khâijā “Muan chadau khaphu chirum” a iekha simán, magan magua chan chadcha ichdëu nem khaphu aju aai simjā khaugbata sim. ³ Mamu mag nem inag pömta ürcha khaphu aju khîirjuju khâyau, āba Êwandam khōsi ajuuta ēkhaju aai nám, mag i khōsi nám gaaimuata i dëi khapeerkha naawai.

⁴ ¿Órau juau nem wautarrta Êwandam awia agug jéeu námua ag khîirphee nemek wai narr khöju aai nu wa khöju khaba nu? Maadëu khaphu nám, õraun juau nem wautarrta Êwandam anaab mamu, bürjā baleeba s̄isidum. Maach Êwandam charan äbpaita khitum. ⁵ Óragan mug jēb gaai Êwandam anum khüen khapan thünüm, edjā eem magwe. Mag Êwandamnaan anaa chi pörnaan anum khüen khapan thünaawiajā, ⁶ maach atheyan Êwandaman äbpaita khitum, Êwandam chi Aai. Ichdëuta nem thünümjā thum ompaa aujim. Magua maachjā i atheepaita wënarrum. Maach Pörjā äbpaita sim īchab; ma, Jesucristoou. Nem thum thünümán āba i gaaimuata thünüm. Maachjā īchab i gaaimuata üu peerdu durrum.

⁷ Maachdëu khaphu nám, mag Êwandam äbpai simta maach Pörkha sim. Mamu ar õrau am Êwandamnaan anum khüen chan bürjā baleeba s̄isidum. Pari thumaam khüenau chan magum khaugba nám. Āaur khüen warr Êwandam iek ükhaba aawai nem parhoobamug jéeu narr khüenaun agtha chi nemekjā khö nám, chadcha

deuem ēwandam chi iwam khīrpheeta wai narrpii awia. Pari am agtha Ēwandam iek gaai khukhurpai naawai, amachdēu khīrjuawai mag khō nāmuajā agugcha jēeu nām dūi āba sim a khīrjuajem. Mag khīrjubaadēm aigta amachdēupaita amach khaigba nāmjōo khīrjuajerram. ⁸ Pari maadēu khaphu aju aai nām, īs mag dich thach khō nām gaaimuata mag Ēwandam najā maach ūu wēnarrumjā abam. Magum nemek mod maadēu khōkhiinjā, warm khūun khāai wajapchajā wēnarrabaju. Wa khōba akhiinjā, maachta warm khūun khāaijā khaigbacha wēnrrajujā abam. ⁹ Mamu nem parhoobamag jēeu nāmua nemek wai narr pāachdēu khōju aai nām awiajā, wajapha khīrjunaata khōbat, eeu pāach mag nām gaaimua ar Ēwandam iek gaai agtha ubucha khaba durrum khūunta jūrr pekau ee burridukham. ¹⁰ Pua khaphu sim, magum nemek mod khō nām khaigba khaba sim. Mamu puchdēu mag khaphu chirum awia, dich ermano agtha Ēwandam dūi ubu khaba sim dakhīr mawia nem parhoobam khīrphee nemek mod wai narrta khōkhiin, ich dakhīr mag khōbaawai ḥiruajā agjō khōm khōs khabaju khai? Irua mag oowai pu dēnjō khōmūn, ¹¹ magbarm gaaimua pua puch ermano agtha Ēwandam iek athee khukhuraa khitumta sii okhoopimjō okhoopiju, majā i gaaimuapata īchab Cristooujā udūraa ich thōopitarra. ¹² Maach ermanonaan Ēwandam iek gaai agtha ubucha khaba khithēemta pekau ee burripiewain, ich Cristo dūichata iekkhōr paarpa nām. ¹³ Magam uguata, mua oowai mua nemek khō chirum gaaimua khāijā mu ermano

imeraa pekau ee burrpiju sim khai, warag mächtä büürjä nemek khöba ich mag chitaju. Magba akiin mua nemek khö chirum gaaimua i pekau ee burrju.

9

Khanijägju aai n̄ a khap amkhñir Pabloou ichpai jaautarr

¹ Muun chadcha ich Cristooucha ich i jaaumkhñir jür autarrau. Magtarr aawai mu sii chikham jua eegarta khaba chirum. Muajä ïchab mächtädëucha maach Pör Jesùs oobajieb; pächtädëujä pârau khaphu nüm, mu mag chirumua jaauwia khabahab pächtädëujä chadcha ükha durrum.

² Bigaaum khunau mu ëugar, “Jä chan ich Cristooucha ich i jaaumkhñir jür autarr khabam” aju. Pari pâraun mu igwia, “Ich Jesuucha jür autarrau” a iekhaju aai nüm. ¿Jägwi? Mu gaaimuata pächtädëujä maach Pör Jesucristo iek wajapha ükha nusiewaima.

³ Much ëugar much ïgkha nüm khunag much iek ürmkhñir mua magkhim: ⁴ Muajä ïchab warm khun dënjo pâar chi ükha durrum khun jua eem thach dee nüm khönaa pâar jua eem dödöjödamjä döju aai chirum. ⁵ Üuijä Êwandam iek ükha sim düi jua pürwi much chitampierr wai chitaju aai chirum, tagam khun agjö ich Jesuucha jür autarr khunau aajemjö. Ich Jesùs eeugpeenaujä magta aajem, Pedro dëimua. ⁶ Wa Bernabé dëi maach numpaita maar ich jäg maach juadamaucha phid-ka wénrraju aai nüwa, maach bidam athee. ¿Maarjä sii ïchab pârau jäogju aai nüm khabá?

⁷ Khaíu jaauwai mag soldaaunkha nám khun amach phatkhonauta amach nem ig námjā thum pérkha aumaajem aajé. ¿Párau oowai nemjíir jíir nám khunau pód amach nemjíir eem khöju khaba aajé? ¿Phak báau nám khunau pód chi jüdchö döju khabam a üurjé? Mag khabam. Maachin dich phidkha nám gaaimuata thachdamjā khö wénarrum. ⁸ Mua mag iekha chirum ürwia oob párau sii mäch khíirjug eemuapaita mag iekha chirum amiet. Moiseeu Ëwandam iek phä pheatarr gaaijā īchab ich mag iekpai jaau sim. ⁹ Mag irua phä pheatarr gaai jaauwai, “Päch nemjíir dau bibthug deemkhíir phak phidkhapi wai chirum aig, ag eem khöm ugua awia oob i i khōorjü sium” a phä sim. ¿Maig Ëwandamau phakta ürcha maach khäyaujā dau aug khaugwiata mag iekhají? Mag khabajim. ¹⁰ Ich iek gaai maach phidkha nám khun igwiapata mag iekhajim, mag phidkha námjā par khaba amkhíir. ¿Párau khaphu naabá, nemjíir jíirwai ag eem khöju khíirjunaata jíirjem, maimua chi bibthug simuajā khöju khíirjunaata bibthugba aajé? Ich agjöta sim īchab Ëwandam iekta nemjíir jíir námjö jaau wénarrum khunjā: Chi ükha durrum khunauta amau ig námjā thum khap aju aai nám. ¹¹ Magua mua mag chirum. Mächdëuta nacha pár ee Ëwandam iekta nemjíir jíir námjö jíirimajim. Magtarr aawai maarjā maach juau phidkhaba, sii párau nem dee nám iiupaita naaju aai nám. ¹² Warm khunau chadcha amau pár dái magta nám; párau páchdëujā am dái jág nám khai, maar dái chará párau wajapcha aju aai nám. Pari magumjā marau bürjā párag maar dái

chadcha magta abatjā aba, sī khīu āwatnaa maach juadamauta phidkha durraajem maachdēu nem-dam ig nūm athee; eeu magba akhiin sī maachig nem deemkhīirta Cristo iekjā mag jaau wēnurrum awia i iek ēugarta woun ēugarmjō khaigba iyūu adukham. ¹³ Pārāu khaphā nūm, ar Aai i jēeujem deg phidkha nūm khūunau chadcha ag ee Ēwandam athee nem thūnūm khōju aai nūm. Wajapcharan Ēwandamag jēwaag nemek thorrphiēnaa chi nasād gaai phaajem aig phidkha nūm khūunau chi nemek mod gayamjā khōju aai nūm. ¹⁴ Ich agjöta maach Pōr Ēwandamaujā jaau sim: I iek mag chi maach peerduajem iek jaau nūm khūunan, mag jaau nūm paar dee nūmuata wēnurraju aai nūm aajem. ¹⁵ Pari magumjā ni biekdam ābjā mua pārag nem jēwaa khaugba chitum. Īs mūg ēsap phā chirumjā māchig nem deepūimkhīirta mūg phā deepūi chirumjā aba chirum. Ābmua khāijā mārūg, “Oob tag Ēwandam iek par jawam” akhiin, magan mua jūrr irig, “Pari māch khīrauta mag par jaau chitaawai mūg chitumua jādaúá thōkhiinjā mū gaai mas khaba sim” aju.

¹⁶ Ēwandam iek jaau chitum awiajā mua wir aigpai māch thōba chirum. Chadcha ich Ēwandamauchata māchig jaaupitarr aawai mua pōd irig, “Mua chan jaaubam” aju khaba chirajim. Mua Ēwandam iekta jaauba sīukhiin, irua mū gaai jua khūaba deeju. Maigjā, jē, apkhiitū mādam! ¹⁷ Mua māch khīrauta i iek jaau chitum paarjā irua phagab khaba phagju. Pari ichiita jaaumapha awiajā, ich Ēwandamauta mārūg

jaaupitarr aawai, jaauju aai chirum. ¹⁸ Magua mäch khirauta mag i iek jaau chitaawai mü onee chiraajem, ni Ëwandamaujä mag par jaaupiba sim ee muchdëupaita par jaau chitaawai. Much mag chirum gaaimua onee chirumta mürugan ya phatkhonaucha jua ee phagbarmjö sim. Chadcha päräg nem jëeuju aai chirumta, Ëwandam iek jaauba chitumjöta büürjä päräg jëeuba chirum.

¹⁹ Mü chan chikham chog khaba chirum, pari mag chirumta thumaam khün chogjöta chirum, much mag chitum gaaimua jürr õor kapanaaacha Cristo iek ükhapi aumaag. ²⁰ Judionaan ee chitum aig muchjä chadcha judiojöta aadeejem, amagjä ïchab düi Cristo iek ükhapi aum khõchgau. Mua mag chirum aiguin mugta chirum: Ar agtha Moiseeu phä puatarr iek ürcha ürkhaajem khünta Cristo igar thereu awaagan muchdëujä agtha am dënjo ürkhaajem. Pari mü chan mag Moiseeu phä puatarr iekhau phëethëgba chirumta mag chitum. ²¹ Maimua ïchab judionaan khabam khün ee maawaijä, am oowai ïchab amachjöta aadeejem. Mag amachjö aadeejem a chirab mamü, maach Pör Cristou nem waupiba aajem nem chan büürjä wauba chitum; sii amagjä ïchab Cristo iek ükhapi awaagpaita maagjem. Pari wajapcharan münn Cristo iek ükha chitaawai Ëwandam ley düita chirum, ich ag leipai ïchab Cristo ley aawai. ²² Õor agtha Ëwandam iek gaai khukhurpaim khün daarjä amau nem wauju khabam nem wauba chitum, amagjä maach Pör Jesucristo iek gaai ubü apiujuuta ëkha chitaawai. Wajapcharan münn muchta õor ee maawaijä düi ïchab amachjö

aadeejem, mag chach oomamua ãaur khuunau khäijä ükhabaawai üu peerdatkhamkhii. ²³ Ma mag chituman muun mug Jesucristo iek jaaum khöchgauta mag chitum, much düijä īchab ich chaain tagam khuun düi wajapha aajemjö wajapha amkhii.

²⁴ Pärau khaphu num, apostaa khaphig num aig, õor khapan khaphiigjem. Mamu chi regaloon äppaimua auju simta thumaam khuunau auju ēkhaajem. Ich agjöta sim Ŋwandam sim aar baraagjä. Irua nem wajapham deebarm auju khiijuwiata khaphig numjö abat. ²⁵ Chi mag khaphiigjem khuunan sii nem inag jöpcha ãarjem awaagpajä amach mor surkha num. Maachjä agjö surkha num; mamu mag surkha numan jürr am den khäaijä nem wajapcharamta maachig deemkhirau. Ma chan ãrjä ãrba ni öjä öba ich mag síerraju. ²⁶ Mag khiijuwiata muun much appajä khaphig chirumjö chirajem, much barju aar baraag. Mag num düi īchab õrau chikham phär thanuwaag werbu numjöta aajem. ²⁷ Wajapcharan Ŋwandamau nem jaau sim ichaaur amaaugau, muun much wawí chirumuata ajués surkha chirajem, parhoob nem wauba aag. Magba akhiin much garmua õrag Ŋwandam iek jaau chituu aa-jerrta, jürr Jöoirau merug nem deeju atarrta īgka auju.

10

*Parhoobam nemta Ŋwandam awia agumug
jeeupiba jaautarr*

¹ Ermanonaan, warr jöoingar aawai sii ðor maba aajem ee ni döjä chukag ee Moisés däi maach jöoin wënñerrarr chan oob pârau khñir okhoomiet. Amach thum sii jñanthumie naarjö jñi jörröm eegarta wënñerrumua phñas Chi Phur eejä thumaa bñupai dñrba dichjierram. ² Amau amach thumaam khñunau ñduraata Moiseeg amach pörkhapijierram, ichdëu arrmpier amach wai wënñerramkhñir. Magta am Phñas Phur eejä sii bñuu dñrbagkha dichwi jñanthumie naarjö jñumamua am jaau warrjim ðor chukag eejä. Mag thumaam khñunau Moiseeg amach pörkhapi nñmta i gaaita pör choo nñmjö naajim. ³ Amau amach thumaam khñunau ñchab ich Ëwandamau nem deemamjä khoojeejim. ⁴ Maimua thumaam khñunau ñchab ich Ëwandam jua döjä döjierram. Mag amau dö dötarr Cristoou amag dee sim ajim, mag dö chukag ee wënñerrumjä mokdau eem döou am öbichag meeupieg ichta am däi sñerr aawai. Mag mok eemua amag dö deewia am wënñerrampierr am däi sñejeejim, amau nem ig nñm deeg. ⁵ Mamu Ëwandamau mag thumaam khñunag ich juu oopiejerr äba, peer thumaam khñunauta i dau na nem khaigba waaujeejim. Amachdëu mag nem ärtarr gaaimua ich mag ðor chukag durrpai pa bñpjierram, Ëwandamau durr iiur deeju atarr aarjä barba.

⁶ Ëwandamau am däi magtarr gaaimua maadëu khaphñ nñm, pöd maadëu amau arrjö nem khaigbamta waum khñsi aju khaba nñm. ⁷ Oob amau arrjö juupai nem parhoobam wau sñsidñmta ëwandam awi agñmag jëeumiet. Am igwia Ëwandam

iek phā sim gaai, “Phak chaaита phīr dēn wau-naa agug jēeu nūmuа ohood aphōbaadēwi thach khōnaa dōjā dōjierram” a sim; “maimua mag ohood thūnūu awia deeu būjāau paaukhawi jemkha phōbaadējim” a phā sim. ⁸ Oob amau arrjō dich uuin khabam dāita parhooba dich uuin dūímjō khapes amiet. Amau Ŋwandumjā ögkhaba mag-wia warre ābam edpai veintitres mil khēchjierram anaabá. ⁹ Oob īchab am eem āaur khūunau arrjō khaphū nūmta juau ogthom maach Pör Cristo jūur iekhamiet pāach Pörkhapimaugau. Amau maach Pör ögkhaba i ichaaur magwia, nemeu khaamamjā äpba ich aguapai khēchmajierram anaabá. ¹⁰ Oob pāach pörnaanau nem mag aawai am ichaaur ser-ereu amiet; magba akhiin Ŋwandamau israelnaan dūi arrjō ich chog pūiwia chi mag narr khūun khēchpūitarrjō pāachjā agjō khēchpūidukham.

¹¹ Chadcha Ŋwandamau am dāi maagjerran, īs ewag pawiajā maadēu amau aajerrjō aju khaba nūm a khap amkhīrau. Ya māg jēb eegar paimūu pamaawai īs ewagam khūunagjā mag khaphū amkhīrta Ŋwandamau ich iek gaai mag phāpjjim. ¹² Magua mua īsjā pārag mag chirūm: Pāach Ŋwandam dāi ubū nūm awia oob pāach thōmiet, pekau ee burru chan pōm khabam. ¹³ Pārag jaaukhim, ūrbat: ¿Khar pārau nem khaigbam waum khōsi aadēba aajē? Jāg nūm chan mag pōd ūrāu āwatbajjōom nem khabam. Ōor pōm ich agjō thūnūmta magbamjōo thūnaajem. Mamū Ŋwandam maach dāi ogdūba khitaajeeawai irua maadēu āwatbaju atchajā maachig prueba dee-bam. Mag prueba pōm maadēu āwatbaju atcha

maachig deeju khāyau, īchab irua khaphh apiju, jāga udhur dich thu aupiba āwatpüiju aai nu.

¹⁴ Magua, Cristo gaaimua khodamnaan, mua chadcha pāar khōsi chitaawai pāach üu wēnrramkhüirta mag chirm: Pāach khapeen ēwandam chaar khabamg jēeu nm aar pāach ēeurrwai oob am aar wētmiet. ¹⁵ Pārau khaphh naawai magan cha mua jaau chirm jaaubat, magá wa mag khabá. ¹⁶ ēwandamau maachig döpi jaautarrjö Santa Cena khaawai irig üu ajim anaa doowai, jjāg nm aig maach Cristo bag ārtarr gaaimua āba Cristo dēnkha nm a sim khabá, chi dö nm khun? ¿Wa mag khabáwa? Maimua chi panjā agjö jua ee aunaa irig üu ajim anaa khoowai, ¿īchab Cristo mor gaaimua maach āba i dēnkha nm a sim khabá? ¹⁷ Maach khapan thunaawiajā, ābam panpai khö nm gaaimua maachin õor ābpaimta kha nm Cristo gaai.

¹⁸ Maimua īchab pāadē khüirjubat israelnaanau ēwandamag jēwaag nemchaain khéchwia khoojem: ¿Nemchaain khéchwia chi phaajem nasād gaai nemek wai narr gayam chi khö nm khunjā mag khö nm amachdüuchata, “Maarjā ēwandam chaainaugui” anm khabajī? ¿Wa mag khabajīwa?

¹⁹ Mua mag chirm chan mag jāg juau wautarrta ēwandam chi iwamu aba chirm. Mag iiuba s̄isid aawai par mag am khüirphee wai narr nemek mod awiajā tagam nemek mod khāai ajapchajā khaba ni khüethuujā khaba sim. ²⁰ Mua mag chirm aiguin, jāg parhoobam nem juau wautarraga nemekjā thoonaa ēwandam awia agg jēeu nm khunan meperagta jēeu nm ata

chirum. Mua chan meperag chan bürjä pārag ee apimapha chirum. ²¹ Magua Pöd Santa Cena kha nūm aig Cristo jarr eem dönaa jürr meperag jēeu nūm khunau dō nūm jarr eejä döju khaba nūm. Pöd maach Pör Jesucristo mes gaaim pan khönaa agjö dösät mes gayamjä au khöju khaba nūm.

²² Jäg warre õor numiim khunagta jēeum khöchkha nūm aig, juau ogthom maach Pör däi khujär nūm khabá? I däi khujärju khaba nūm. Í maach däi meeukhakhiin, maadëu pöd i juu jumbaju.

Nem thum Ŋwandam onee amkhürtä wauju aai nūm

²³ Päar ee ãaur khunau maagjeebma: “Muan machdëu nem waum aig wau chitum. Magum paarjä khaíu mürug magum abarju” aajem. Chadcha ich magma; mamu maadëu nem wau nūm thum maach athee üu khaba sīerrum, magua muajä mag mächdëu nem waum aig pöd waubam. Mua magkhiin bithurgam khun khüirjugjä Ŋwandam iek gaai bääupiba sim. ²⁴ Magua, oob dich appaita warm khun khääijä wajapha wënrraju khüirjumiet. Mag khääi jäga akhiin maach khapeenjä üucha naisiju aju khüirjugta khüirjubat.

²⁵⁻²⁶ Mamu sīi merrickau ee mawia pēr autarr nemek mod chan oob khöju khaba sim amiet. Jägwi mua mag chiru? Ŋwandam iek gaai jaauwai, “Mag durr maimua ag gaai nem thunumjä thum maach Pör Ŋwandam dënëu” a jaau siewaima. Mag jaau siewai pārau nemek parhooba pēr auwia khöju aai

nūm, “¿Ísin mág nemek modjā am ēwandam anūm khīirphee wai narr khāijā agamjā?” aba.

²⁷ Ēwandam iek ükhaba aajem khūnau khāijā thach khömkhīir pāach thūrwai wētam khōsim khai wētju aai nūm. Maimua pāachig nemdam deemam khīu khöbat, “¿Mág nemek mod pāach ēwandamag jēeu nūmua i khīirphee wai narr khabá?” a jēeuba. ²⁸ Pari ābmua khāijā pāachig, “Jāg nemeken ēwandam anūmág jēeu narr nemek modou” amūn, chi jaau simua oowai khöju khaba simta khöbaadēm a khīirjupimaaugau, oob warag khömiet. ²⁹ Mag chirum chan pāar ar Ēwandam iek gaai ubu durrum khūn khīirjuwia khaba, ar agtha Ēwandam iek gaai ubu khaba khithéem khūn khīirjuwiata mag chirum.

Pari ābmua khāijā, “Jāga mag chikhamnau khīirju simjöta awia pöd maadēu dichdēu khaphugpierr aju khaba nū?” aju. ³⁰ “Mua māch thach khoowai Ēwandamag üu ajim anaa khö chirumta, jāga mag sīi bigaaumua khöju khaba sim khīirju sim gaaimuapai muajā khöju aai khaba chiru” aju. ³¹ Jāgwi mag sī? Maan māgta aju aai nūm: Dich thach khoowai, dō doowai maimua mag tag nem inagdam waauwaijā, mag dich nem wau nūm gaaimua õrau warag Ēwandam wajapha thö iyūu amkhīirta nem wauju aai nūm. ³² Ni ābamágjā oob ejempla khaigba oopimiet. Judionaan najā nem khaigba wauba, judionaan khabam khūn najā nem khaigba wauba, ni ya Ēwandam iek ükha nūm khūn najā oob nem khaigba waumiet. ³³ Mān māchin magta chitum. Māchdēu nem wau chirumjā

thumaa õor dawagaata apim khõsi chitum; maimuajā mæchpaita wajapha chitajujā khñirjuba, bigaaum khñundamta ürcha mæ gaai masi aajem, mæchdëu am dæi mag chitum gaaimua amjä ïchab ùu peerdutkhamkhñir.

11

¹ Keena, pãrau oowai mua jãg ãba Cristoou nem waapi simpaita wau chitumjö, ich agjö pãraujä mua nem wau chitum oonaa mæ dënjöta abat.

Uuin culto ee weetwai jãga aju aai nu

² Cristo gaaimua khodamnaan, pãar gaaimua mæ onee chirum, chadcha ùu pãrau mæ khñirjunaa mua pãachig Êwandam iek jaautarrjä isegba agpierr wëñurraawai. ³ Mag naawai ïs mua pãrag khñir eyaa apim khõsi chirum: Ich jãg Êwandamta Cristo pörkha simjö, Cristota maach Pöröu, emkhooin awiajä; maagwai maach emkhointa jûrr dich uuin pörkha nãm. ⁴ Mag maach chi emkhooin dich uuin pörkha nãmta Êwandamag jëeu nãm aig, wa sii ich Êwandamau ich iek jaaupitarr khñijä jaau nãm aig, uuinjö putiu pör börrnaata jaaumn, magan Cristota wajap khñir naaupi nãm, Cristoogta dich Pörkhapiju aai nãmta jûrr deeum khñunagta dich pörkhapi nãmjö naawai. ⁵ Wa magba uuin khñijä Êwandamag jëeu nãm aig, wa sii ich Êwandamau ich iek jaaupitarr khñijä jaau nãm aig putiu pör börrba nãmuata jaau nãmn, magan amach jaai amach pörkha simta khñir naaupi nãm, amachta jûrr emkhooin khñaijä ürpai am khõchgauta mag nãmjö naawai. Maguata uuin putiu pör börrba õor ee iekhaawain, pör bichnaa

iekha n̄mjö chigaata aju aai n̄m. **6** Үainta õor khapanag ee maag büürjä putiu pör börrba n̄m khai, magan warre amach pör khõipüiju aaita n̄m. Mamu amau oowai mag pör khõibapääwai am chigaacha aju n̄m khai, magan õor ee iekhaagpaawaijä ichiita putiu pör börrju aai n̄m.

7 Pari jäg ich Ŋwandamta maach thumaam khuuñ Pörkha s̄ierruñmjö warr maach ompaawaijä maach emkhooiragta jürr mug jēb gaai nem thuuñum thum pörkhapitarr aawai, emkhooi chan pöd putiu pör börrju khaba sim. Pari uuiran ichiita putiu pör börrju aai sim. Mag ich pör börr sim aig, pöd irua ich jaai khääi ichta ürpai aju khaba sim a sim.

8 Pārau khaphu n̄m, warrcha Ŋwandamau maach jöoin ompaawai chan uui gaaimuata emkhooi ompaabajim. Magju khääi uuita emkhooi gaaimua Ŋwandamau ompaajim. **9** Mag emkhooi ompaatarr chan uuirau ig s̄ierr aawai khabajim, ich Adanta chi uui khääi na omparr aawai. Magju khääi Ŋwandamau oowai chi emkhooirau uui ig s̄ierr aawaita i athee ompaa deejim, i daumaaí n̄rramkhiiř. **10** Magtarr aawaita uuinan ichiita putiu pör deebaju aai n̄m. Mag n̄m aig amau chadcha uduraa emkhooinagta amach phēethugpi n̄m a jaau n̄m. Mag putiu pör deebaawai õor dakhiiřpai khaba, īchab Ŋwandam chog angelnaan aig n̄m khuuñ dakhiiřjä uu sim. **11** Pari īchab khaphu abat: Maach mug Ŋwandam iek ükha n̄m khuuñ ee chan ni iwiram äbmuajä jürr chikham ighbam aju khaba n̄m. Emkhooi khurau khaba akhiin, uuijä chukhu akham; maimua ich agjö uui khurau khaba akhiin, emkhooijä chukhu akham.

12 Iin warrjā chadcha emkhooi gaaimuata սայի
ompaajim. Mam և ich magtarjö ewag pawiajā
սարաւ chaai oo նամ gaaimuata emkhooijā
khitum. Mag naab mam և amach numwe emkhooi
սաւ däi Եwandamauta ompaajim.

13 Pāar khīirjugau jāga sī keena: չՍան բնայի
putiu pör deebaba օր khapanag dakhīr
Եwandamag jēeuju aai նա? Jaaubat. **14** Maadēu
khaph նամ, warrgarwe maach emkhooin pörbū
durag bāaupiewai տա khaba sīejem. **15** Pari mag sim
jūrr սան pörbū duraata wajapha sīejem, bünāj
chigaa khaba. Եwandamau warrgarwe amag pörbū
duraa deejim, aguapaita putiu pör börr նամյո
wēnurramkhīr. **16** Աbmua khāijā mua jaau chirum
ūrmaaugau մա ichaaur iekhaju khai, idēu mag
sim ich iphithur. Pari mua chan deeum phōbör
ee Եwandam iek տkha durrum khանnaujā khīet
jaau նամ Մrbā chitum. Ichiita thumaam khանnau
oowai սանan putiu pör börrju aai նամ, culto ee
weetwai.

Santa Cena kha նամ aig athuucha aajerr

17 Maimua māchdēu Մurwai Santa Cena
khaawaijā māch jügaag khaba Մ chiraawai, ag
atheejā pārag mu iekhaagpam. Mua Մurwai mag
Santa Cena khaawaijā, maach Pör Jesucristo
maach gaaimua thōotarrta khīirjuju khāai, sī
parhooba pāachdēu am aig aawai pāachdēupaita
pāach khaibag waunaa nem Յ նամ anām Մ
chirum. **18** Chi oo նամ khանnau mārug jaauwai,
mag chi տkha durrum khանn apha biird նամ
anāmjā sīta mag khīkhīratdöjā phարփöbaadēp
aajem anām. Amau jaau նամ thum chan mua

chadcha aba chirum. Pari magdaman chadau mua mchdëujä ükhapai chirum. ¹⁹ Chadcha mag pãar pãach agdaujöm khun appai chum phuar ohood aadëphum, khaíu meraa sї. Pari mag pãach khikhiratdö biirdubaadëphum gaaimua sї ñrau pãachta wajapcha Cristo igar nãm amkhürrta pãar mag nãm khabahab. Pari wajapcharan ar pãarjö magba nãm khunta chi chadcha agpierra nãm khunnau. ²⁰ Pari mag pãar ãba biirda nãm anumjä pãach appai khikhiratdö chum poso phuar ohood aadëpnaata maach Pör Jesuu Santa Cena jaau puatarrjö khaawaijä chadcha ich agjöjä khaba, sї thach khom khõchgauta pãar maagjem. ²¹ Mag aawaita ya khoogpaawaijä agdaujö pãachdëu nem waibëemarrpierr pãachdëu khom aig khowia, döjä döwia, sї warag khëch thunisiphum. Mag thunum ee pogkha jasoojä khëkhëdam, mag khöju chukhu aawai. ²² Jägawa, pãar di chukhuta na pãach di aarwe thach khowia döjä döwia bëeg? Jägwia pãrau tagam khundam üu agjö Ëwandam iek ükha durrum khunta kha isëemjönaa ar nem waibëeju chukhu durrum khundamjä khür naaupim khõchgaujöta jäg na? Pãach jäg nãm paar chan oob mua pãach ëugar wajapha ig iyuu aju amiet.

Jesuu Santa Cena waupijau pñatarr

²³ Nawe mua pãrag jägata Santa Cena khaju aai na a jaautarr aawai pãrau jäg nãm aig pöd mua pãar ëugarjä wajapha ig iyuu abam. Cha mua pãrag jaau chirumun, ich maach Pör Jesuucha machig jaautarrta jürr mua pãrag jaau chirum: Maach Pör Jesús ar Judaau chi thethemnaanag i pur deetarr ed ya edaar ãbmiecha ich khapeen

düi thach khö siewai, ich juacha ich juua ee pan auwia, ²⁴ ag paar nacha Ŋwandamag üu ajim anaa thorreupäijim aajem. Magnaa ɻapüiwia, “Pääch juau au khöbat, mʉn mʉ morou” ajim anʉm ich khapeenag. “Wajapcharan mʉg pandam thorreubarmʉn mʉ cha chirʉmta pääar peerdu aum khöchgau dau aphʉu ajuuta jaau sim. Mʉg atag pawiajā mʉg pääachdēu mʉ jua ootarrjö khabat, mʉ thōotarr khīir eyaa aag” ajim aajem, maach Pör Jesuu ich khapeenag. ²⁵ Maimua īchab ya mag thach khö aaipabaadeewai, chi jarrdamjā juua ee auwia agjö amag, “Mʉg jarr eem vinodam döbarmta warrgarwe Ŋwandamau ñor düi iek deedu aajerrau; mamʉ mʉg iekhan iek iiuriugui” ajim anʉm. “Mʉ bag mʉg vinojö ãrbarmuata Ŋwandamau, īsmua atagan chadau pääar peerdu wënʉrraju aai nʉm a jaau simgui” ajim anʉm. “Pääachdēu mʉg khanaa dö nʉmpier mʉ pääach kōit dau aphʉu arr khīirjunaata döbat” a jaaujim aajem īchab ich Cristoou. ²⁶ Maguama, pārau mag khanaata panjā khönnaa chi jarr eemjā dö nʉmʉn, magan mag nʉmuua maach Pör Jesūs maach gaaimua thōotarra jaau nʉmjö nʉm. I bëebam aig chan mag kha nʉm oob khīir okhoomiet ajim aajem ich Jesuucha.

Parhooba nʉm chan Santa Cena khaju khaba nʉm

²⁷ Wajapha ūrbat mua jaau chirʉm: Ābmua khāijā ich khaigba sim gaaimua Santa Cena wau nʉm khöju khaba simta khomʉn, magan ichdēupaita wir aig Ŋwandamag ich gaai mas amkhīir ich ɻapkha sim. Mag sim aiguin maach Pör Jesūs ich kōit dau aphʉu bag ãrtarrjā i gaai mas

khaba sim a sim. ²⁸ Magam uguata chi pan khöwia chi jarrdam eemjā döju nawe agdaujö wajapha khīirjuju aai nūm. Pua khīirjuawai Ēwandam dau na puch khaigba arr gaaimua khöjā khöba ni döjā döbaju aai sim khai, warag Ēwandamag mag pekau chugpaapi jēeunaata chi pan khöwia döjā döbá. ²⁹ Mamū magba mag Cristo dau aphuu arr jaau simta wajaphajā khīirjubanaa mag khönaa dömun, sīi dichdēupaita dich gaai mas amkhīir Ēwandamag dich umkha sim. ³⁰ Pāach mag nūm gaaimuata jāg pāach ee sīi òor mor masim khūan khapan thunum dāi sīi kha thūum khūan pōmjā thūnūm. Āaur khūan amach mag nūm gaaimua ya khēchwia nūm. ³¹ Chadcha ag nawe maadēu dich thumaa khīirjunaa dichdēu mag nem khaigba wautarr paarjā Ēwandamag chugpaapi jēeunaata khökhiin, khan gaaimua irua mag maach gaai juu khūaba abarju. ³² Pari mag Ēwandamau maach gaai mas deewaijā sīi maach wawiewaiu, òor pōm ich iek ükhaba thunum khūan dāi āba maach juu khēgkhapüimaugau. ³³ Wajapcharan muan magta pārag jaau chirūm khodamnaan. Īsmua atag pāach āba biirdūnaa maach Pör Jesuu jaau pūatarrjö khoogpaawai, pāach khapeen nūbat, maimua thumaa āba nūisiewaita khöbat. ³⁴ Mag nūm ee āb khāijā jāsog thūnaawai pōd nūbaju khīirju sim khai, warre ich di aarwe khöwia bēju aai sim, mag ābam aig biirdūnaa thach khö naawiajā Ēwandamag pāach gaai mas apim ugua. Tagam nem pārau jēeu narr ökhar mūchcha pāar aar barimaawaita mūchdēu khap jaauwimaju.

12

Ēwandam Akharau ich jua theeg jiigjem

¹ Khodamnaan, īs jūrr mua pārag khaphu apim khōsi chirum, jägata Ēwandam Akharau maach ich iek ükha nūm khūunag ich jua theegjā deejē, nem khūir pogkhe waumamkhūir. ² Pārau khaphu nūm, warr agtha pārau Ēwandam iek khaugba naawai sūi uduraa jāg juau nem parhoobam wautarragta pāach ēudu arrpi nūmjö aajeejim, agūmugta jēeu nūmua. Pārau khaphu nūm īchab, warrgar pārau ēwandamnaan aajerr khūun chan pōd iekhaba, meujā meraa sīsidum, chadcha Ēwandam chaar khaba sīsid aawai. Pari īs ya pārau Ēwandam chaar iekta khaphu naawai ichdēun chadau pārag ich iekha simjā khaphu apiju ich Akhaar gaaimua. ³ Magua īs khūirjuawai, ābmua khāijā chadcha Ēwandam Akhaar jua theegauta i iek jaau nārrum khai, pōd Jesūs thär thärnaa khaigba iekhaju khaba sim. Maimua ich Ēwandam Akharauta iekhapibam chan, pōd ābmua, “Jesuuta thumaam khūun Pöröu” a iekhabaju.

⁴ Ēwandamau chadcha ich chaainag ich jua theeg khūirpierr deejem, agua ich athee nem waumkhūir. Pari mag simuun, ich Ēwandam Akhaar ābpai simuata mag deejem. ⁵ Ēwandamau maachig nem waipi simua jūrr bigaaum khūun chogkhamkhūirta phidagjā khūir pogkhe waupiejem. Mamu magūmjā thum ich Ēwandam Akhaar ābpaimuata mag waupiejem. ⁶ Ēwandamau maachig nem waupiju ayaam pōm khūir pogkhe wai sim; pari āba ichdēupaita mag nem

khñir pogkhe wawaagjä thumaam khñunag ich juapá deejem. ⁷ Magta Ëwandamau ich chaainag amachpierr ich Akhaar jua theeg khñir pogkhe deemaajem, magum gaaimua chi ükha durrum khñun thumta wajapha wénurramkhñir.

⁸ Ëwandamau ich Akhaar gaaimua ãaur khñunag ichdëu khösimjö õor wawieg nem khñirjug khaug apiejem. Maagwai ãaur khñunag agjö nem khñirjug khaug api sim, ich iek õrag jaau khaug amkhñir.

⁹ Maagwai ãaur khñunag ich ag Akharaupai khaphu apiejem, Ëwandam am dëi sim aawai dich juapaupai pöd nem waubajöjomjä ich jua theegauta wauju khaphu apiejem. Æaur khñunag ïchab ich aguapai õor mor mas s̄isidumjä monaumkhñir ich jua theeg deejem. ¹⁰ Æaur khñunag ag na õrau mag ooba aajemta õor dauderra waumkhñir ich juapá deejem. Æaur khñunag ich iekta deeum khñunag jaau khaug apiejem. Maagwai ãaur khñunag ïchab khñirjug deejem, Ëwandam iekta jaau wénurram anum khñunau nem jaau nüm ūrwai chadcha ich Ëwandamauta iekhapi s̄i wa s̄ii dösät iekta jaau wénurra a khaug aumamkhñir. Æaur khñunag ïchab deeum meu bürjä m̄ig eegar iekhaba aajem meupa iekhapimaajem. Maagwai jürr ãbakhaíg mag warmua iekhatarr, pari agjö ich meu khaba simta ich meúata iekhatarrjö, chi ürtarr khñunag jaaumkhñir khñirjug deejem. ¹¹ Mag nem khñirpierr jig simjö ich jua theeg dee siman, ich Ëwandam Akharaupaita ichdëu deeju ayaam khñunag mag deemaajem, ichdëu khösimjöta nem

waumamkhñir.

Thumaam khñanta Cristo morkha nñm

12 Maach moron chadcha thum äbpaita sñeb mamu, ag gaai nem khñir pogkhe thñnam. Ag gaai thñnam: dau, juu, bë, kach, maimua magpajä khabam. Pari mag thunaab mamu, ichiita ñor mor äbpaim gaaita mag thunaajem. Ich magta sim ïchab Cristo morjä: Maachta i morkha nñm.

13 Judionaan wa judionaan khabam khñn, sñi chikham chognaan wa amach cuenta nñrrjëem khñnpa maachin thum äba äbam Êwandam Akhaar auwiata pör choo nñm, mag i Akhaar athaawai maach thumaam khñnag Cristo mor äbpai öbeer aumkhñir. Magua mug maach khapan thunaab mamu, äbam Akhaarpaita wai naawai chadcha maachta Cristo morkha nñm.

14 ¿Pärau oowai maach mor gaaipai nem khñir pogkhe thunaabá? Maach mor chan mag nem khñir äbpaimuata morkha sim abam. **15** ¿Khanim nemjö bëuu khäijä juag, “Mu chan juu khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjä? Magju khaba sim, chadcha ichjä mor gayam aawai.

16 Maimua jürr kachiu khäijä daúg, “Mujä dau khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjä. Mag gaaaimua chadcha mor gayam khabam aju khaba sim, ichjä mor gaai sñewai. **17** Maach mor thum dau akhiin, ¿khaniu ūrkhají? Wa jürr maach mor thum khäijä kach akhiin, ¿jäga nem thüphamjä kap akhají? **18** Warr maach ompaawaijä üuta Êwandamau maach magta deebajim. Irua oowai agdaujö amach sñsid ajupierrta sñumajim maach

mor gaai, ichdëu khõchagpierr, amajgä agjö amachpierr nem waumkhii. ¹⁹ Jäga akham khai Ëwandamau sii maach dau, jua, wa bëpai khäijä ompaawia, tagam nem ompaaba arr amuan? Mag arr amuan maach mor aju khaba sïekham. ²⁰ Irua maachdëu nem igju thum maach mor gaai ompaakhajim. Pari nem khii kapan maach gaai thunaab mam, ichiita maach moron äbpaita sim.

²¹ Daúa ichdëuta warp oojem awia juadamag, "Mua pü igbam" aju khaba sim. Wa magbam khai jürr pöröu khäijä bëug, "Muajä pääar igbam" aju khaba sim, ichta tagam khüan khäajä maach mor gaai ügtharraacha sïejem awia. ²² Magju khääi wajapcha oowain, maach mor gayam nem wajappai ighbajöö sïsidämta tagam khüan khäajä ürcha iigjem khüanau. ²³ Maimua ar maadëu dich mor wajappai asekasbaju ayaam perasta wajapha put eecha wai wënurraajem. Maimua ag khääi wajapcha ürkhabaju aai nümta jürr mag äkhaa paraajä aba aajem, ²⁴ am mag warm khüunjö meer paar wai wënurraaju igba naawai. Mag khääi ürkhabaju aai nüm perasta wajapcha ürkhaajem. Pari Ëwandamau warrgarwejä ich magta deejim, maadëu oowai wajap nem ighbapaimta ürcha jäsenkha nümjö wajapcha thua paar wai wënurramkhii. Ich agjöta sim īchab, maach khodamnaan Ëwandam athee pöm nem wauju khaugba khithëem khüunjä. ²⁵ Ëwandamau makħüunjä ich morkha wai sim aawai agdaujö jäsene apim khösi sim, maagwai iwiir äbjä aaiduba sii warag agdaujö warm khüanau nem igaata oo naamkhii. ²⁶ Mag naawai iwiir äb khäijä mas

aawai tagam khʉnaujā d*ä*i thumaa sentii nʉm.
Wa *ã*b khʉijā nem wajapha waubarm gaaimua
onee aawai tagam khʉnjā thumaa onee thʉnʉm.

²⁷ Maach Cristo igar nʉm khʉnan, maachta i
morou. Mamʉ thumaam khʉnau *ã*bam phidagpai
wauba naawai dichpierr nem wau nʉm gaaimua
*ã*b s*ĩ* i juajö sim; deeum phidag wau sim gaaimua
*ã*b i bʉjö sim; *ã*b i daujö; ich mag nʉmua maimua
mag tag ich mag thum i mor *ë*nter. ²⁸ Ich
Êwandamaujā ich iek ükha nʉm khʉn ee *är*cha
paraa apijim:

Ich iek aaids jaaumkhʉir ichdëucha jʉr aumam
khʉn,
ich iek jaaumamta jʉrr warm khʉnag jaaujem
khʉn,
maimua ich iek jawaag maestronaan.

Mag tag agjö paraa apijim:
ichdëu juapá deebaawai ðor dauderraam nem
waaujem khʉn,

Íchab ich jua theegau ðor monaaujem khʉn,
s*ĩ* chikham khʉir j*ã*senkhaag nem par daúa ooba
aajem khʉn,

iglesia ee dirijijem khʉn,
maimua ich Êwandam Akharau iekhapibaawai
deeum meúa iekhaajem khʉn.

Magʉm khʉnta ich iek ükha nʉm khʉn ee paraa
apijim.

²⁹ Pari magʉm khʉn thum s*ĩ* Êwandam iek aaids
jaaujem khʉn khaba, ni thumaam khʉnauta
mag Êwandam iek jaaujem khʉnjā khaba, ni thu-
maam khʉnta mag Êwandam iek jawaag mae-
stronaanjā khaba nʉm. Thumaam khʉnauta

mag Ŋwandam juapaau õrau ooba aajemjā õor dauderraam nem waaujem khuenjā khaba,³⁰ ni thumaam khuenauta mag õor mor masim khuen monaaujem jua theegjā chukhu nəm. Thumaam khuenagta mag Ŋwandam Akharau bürjā amachdēu meu khaugbamjā iekhapiba, ni thumaam khuenta mag warmua deeum meúa nem jaautarrjā jūrr khaphu warm khuenag jaaujem khuenjā khabam.³¹ Mag ābpaimugta thum magamkhūr Ŋwandamau ich jua theeg deeba s̄ieb mamu, wajapha khūrjunaa i jua theeg chi wajapcharam khuenta aum khōsi irig jēeubat, agua pāach eejā thumaam khuenta warag Ŋwandam iek gaai ubu paaukhamamkhūr.

Pari magum khūrjuju khāai, āb ag khāyau wajapcharam sim: ma, dich khapeen kha khōsi nūmu. Maata pārag jawaagpam.

13

Dich khapeen kha khōchag

¹ Khanim nemjō ābmua chadcha õor dakhūr mug jēb gayam meu khūrpierr iekhanaa ügtharmpeen meujā iekha sim, pari mag simta bürjā ich khapeen kha khōchkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai mag wounan sīi parta mag iekha sim. Mag sim aiguin sīi tamburr bubujukhamjō khabam khai, latadí nenerkhamjöpaita sim. ² Maimua khanim nemjō ābmua mug atag Ŋwandamau nem oopipig majujā thumaa ag nawe khaphuunaa, mug eegarm khuenau khaphu nūm khūrjugjā thumaa khaphu sim dāi ich Ŋwandamau khūrju sim khūrjugjā

khaphh sim; pari mag simta büurjä ich khapeen kha khõchkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai mag wounan parta mag sim. Wa magba ichdëu nem mag abaawai Ŋwandamau ichdëu jaautarrjö apiju khaphnaa, durrsig khäijä wounagamjö “Chum dunubaimä” abaawai, i ipierr chadcha ichdëu jaautarrjö mam mapi sim; pari mag nem wau simta büurjä ich khapeen kha khõchkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai parta mag nem khir pogkhe khäijä wau sjeju.

³ Wa ãbmua khäijä aphu khithem khunag ich nem wai sim thum ich thach khöju arrpa jigpüiwia jürr ichta khöju chuk ssip sim; wa ichcha khäijä Ŋwandam athee awia uduraa ðt ee ich örpüpi sim; pari magbarmjä büurjä ich khapeen kha khõchkhaba sier khai, Ŋwandamau i aubaju.

⁴ Dich khapeen kha khõsim abarmn, dich düi khaigba aawaijä sii khiuuta ãwatppükham, magnaa thumaam khun däijä ö wajaphata anum. Dich khapeen kha khõsim abarmn, irua nem wai simjä dich den apim khõsi khaba, wa maach khai pör öpherg ssiewajä ijö aju khirjuba; ni dich thöwia dichta warm khun khäaijä emkhooikha chirumjä abam. ⁵ Dich khapeen kha khõsim abarm chan, büur abarm gaaimua chaai daumeraamjö parhoob thüthüg aba, ni nem thunmjä ãba sii dich atheepaita khirjubam. Nem khõrgjä khaba, wa mag meeukhabaadëmjä sii ich mag khir thüajä khaugba ãba ich mag iekta ich mag ig nürraba aajem. ⁶ Dich khapeen kha khõsim chan, chikhnau õor khaigba wau num oowaijä warag onee khaba, ãba nem agcha wau num oowiata onee

aajem. **7** Chadcha dich khapeen kha khōsim abarm n, dich khapeer garmua dich d i wajap khaba awiaj  id u  wat p urbabakham. Chikham  ugar khaigba jaau n m  khaba, nem wajapha jaau n mta  khaajem. Dich khapeen pekau ee burrwaij , ya j gbaad m chan tag at khabam a iekhaba, s ita warag  u deeu ich s errj  ajapha aju an m, i igwia. Dich khapeer gaaimua  rau ich khaigba aawaij , mag mj  igba  watp p ikham.

8 Chadcha dich khapeen kha khōsim abarm n, mag kh chagj  ich mag chugpaa khaugba s erraju.  wandam aar naaimaawaij  ich  wandamj  kh sinaa ich khapeenj  ich mag kha kh si w n rraju. Mam  m g atag paawai  wandam iek jaau n m kh unj  tag  gbaju, ya ich d icha naawai. Magbaad m d i tag  wandam Akharau  rag amachd u meu khaugbampa iekhapiejerrj  tag iekhapibaju. Ya maig paawai  chab  or kh irjug khaugkham kh un kh irjugj  tag  gbaju. **9**  J gwia mag m tag  gbaju?  wandam iek jaau n mj  maad u thum jaauju khaugban a  m g j b gayam kh irjugj  s i khomariipaita khaph  naawaima. **10** Maimua chi wajapchar m kh irjug khaph  aju ed barbaicheewain chadau mag khomariipai khaph m nemj  tag chukhu aju.

11 Warr b r  chiraawain chadcha chaain iekhaata iekhanaa chaain kh irjugta kh irju chitajim. Pari ya j oipa chirsiewai warre chaai aawaim kh irjug isegp ijim. **12**  wandam iek  kha n mj  ich j gta s ebahab.  sin maad u  wandam igwia i khaph  n m anaab pari s i  sp eg kh ir purrj om ee nem inag oo n mj paita i khaph 

nūm, wajappai khaugba. Pari jāg nūu awia mug atag paawai chadcha ich simjō maadēu i wajapha khaphu aju, ya agdaujō i dūi khīrcha oophöbaadēm aig. Mug maach agtha eegar wēnurrweran māchdēun ya i wajapha khaphu chirum a chirab mamu, agtha i ooba aawai wajappai i khaugba chirum. Pari jāg chirum awia ich jāg ich Ēwandamau wajap mu khaphu simjō māch garmuajā īchab i khaphu aju.

¹³ Mag Ēwandam jua theegta ürcha ig naab mamu, Cristo pierrwai tag magum igbaju. Magjup mamu nem khīr thārjup nūm, makhuun chan büürjā chugpaa khaugba sīerrjēem. Makhuun: Ēwandam iek ükhawia i gaaimuata maach uu wēnurrum khīrjugau; ügthar pawiajā warag wajapcha paaukhamaju khīrjug, maimua Ēwandam khōsi nūm gaaimua dich khapeenjā kha khōsi nūm. Pari mag thārjup nūm eem āb sim chi wajapcharam. Ma, cha mua jaau chirumjō dich khapeen kha khōsi nūmuu.

14

Ēwandam Akharau deeum meu iekhapibaawai

¹ Keena, mua p̄aba deeu pārag jaau chirum: Āba dich khapeen kha khōsi ajuuta ürcha ēkhabat. Magnaan chadau īchab ich Ēwandam Akharau dee sim juapajā aum khōsi aju aai nūm. Pari büürjā ūrāu khaugbam meúata iekhaju khāai, ürcha i iek deeum khūunag jaau khaphu aagta pāach gāai wajapha ich jua theegdam deepim khōsi abat. ² Deeum meu iekhamamua khāijā irig jēeumun, nem wajaug sim īchab; pari mag deeum

meu iekha simuan õrag ūrmkhīrjā khaba, sīi Ēwandamag ūrmkhīrpaita iekha sim aawai, chadcha ich Ēwandam Akharau khīrjug wajapham dee sim awiajā bigaaum khūnau ni ābmuajā khaugbaju, khan ata iekha sī. ³ Mag khāyau Ēwandamau ich iek jaaupi simta jaau nārrūm wounau chadau chadcha warag bigaaum khūnpata Ēwandam Iek gaai am khīrjugdam bāupiwia, am khīrjā onee apinaa īchab am wawijā wawí sim. ⁴ Pari magba deeum khūnau magūm meu khaugbag aigta amag ūrpimaaugaujō deeum meúata iekha simuan sīi ichigpaita wir aig jaau sim. Mamū Ēwandamau ich iek jaaupitarra jūrr õrag ūrmkhīr jaau nām khūnaun chadau chadcha thumaa chi ükha durrum khūnta warag Ēwandam iek khaugpi nām. Mag amau nem khaug paaukhamam aig warag ag iek gaaita am khīrjugjā bāaukha wētum.

⁵ Mūrūgan pāach thumaam khūnau deeum meu pāachdēu khaugbam khāijā iekhakhiin üu sim. Pari mua oowai Ēwandamau ich iek jaaupi sim jaau nāmta wajapcha sim, sīi jāg dēgölp deeum meúa iekha nām khāijā. Mag iekhawiajā pari warm khūnag khaphū amkhīr deeu am meúa jaaumēn üu sim, Ēwandamau mag iekhapitarr thumaam khūnag khakhapdō amkhīr. ⁶ Pārau oowai māch khāijā pāar aar mawia sīi deeum meu pārau khaugbamuata pārag iekhabaimakhiinjā, “¿Khani jaau simū mag sīma?” aju pārau. Mamū pārag wajapha khap amkhīran, pāar meúata jaauju aai chirūm: Ēwandamau pārag ich iek jaaupitarr, wa māg atag irua maach dūi aju, wa Ēwandam khīrjug khāijā khīr pogkhe jaauju aai chirūm. Magan

chadau pārau khaphh n̄isiju, pāach meúa aawai.

⁷ Pārag deeum ejemplo jaaukhim: Karris khāijā wa guitarra khāijā siirwai, siir meraa aawai sīi ö üurbaajā chukhu sirkhiin, jāga khap abarju khanta sir sī. Pōd khaugbaju. ⁸ Wa soldaaun khāijā juurhi ee wērbhan wētum aig chi trompeta sir simua wajapha ö araraa sirba aksiin, jāga thumaam khhnau khaphh aju mag sirbarmuapai amachig “Audimat” a jaaubarm. ⁹ Pāarjā īchab ich agjöta thhnhm. Pārau khāijā deeum khhnag iekhaawai amau khaugbam meúata iekhamhn, jāga amau khaphh abarju amachig iekha n̄am. Par sīi jāgan paagta iekha n̄mjö okhoppha n̄isiju. ¹⁰ Mag durr gayan meu khapan khīr pogkhe thhnhm. Chi meu khhnagan meu wajaphamma, amach meu aawai, maimuajā amach iekhamam thum khaphh n̄am. ¹¹ Pari mag thhnhm eemua āb khāijā bēewia mua i meu khaugba chithmta m̄rug ich meúa iekhachékhii, mua pōd khaugbaju. Mag chan pōd iyh abam, ni ābmuajā chikham meu khaugba aawai. ¹² Magua mua sīi iekkhōrjā khaba mag chirhm: Pārau jāg Ŋwandam Akharau ich jua theeg dee sim aum khōchag thhnhmhn nem wajaug sim. Mamh chi wajapcharamta paarpam khōsi abat, ar pāachdēu oowai agua ürcha chi ükha durrum khhn thumaa khīr onee apijööom.

¹³ Ābmua khāijā ich meu khaba deeum meúata iekhaajem ag jua theeg wai sim khai, magan agjö ich Jōoirag jēeuju aai sim, mag ichdēu iekhabarm iekpai aig ūr n̄am khhnag deeum am meúa jaaujem ag jua theegjā ichig deemkhīr. ¹⁴ Ŋwandamag jēeu chirhm aig mua sīi parhooba

deeum meúata jëeukhiin, mu akharaun chadcha Êwandamag jëeu jöchkhërama. Pari mag sim much chi ürumua muchdeu iekhatarrjä khaugba abaawaijä? ¹⁵ Magbaawai jëgajuma? Magbaawai mag deeum meúata jëeumam düi jürr aig dich iek ūr num khuunag jaau khaphujawaag agjö Êwandamag dichig jaaupima, jürr am meúata amag khap amkhiir jawaag. Meukhaar khäijä agjö büurjä õrau khaugbam meúata mag au dichtarr khai, ich agjö am meúata amag jaauma, khap amkhiir. ¹⁶ Mag am meúata khaba süi deeum meúata Êwandam thö iekhamamua jëeukhiinjä, jäga pua iekha simjä khaugba aawai aig durrum khuundamau pu ipierr düi ich magau abarju. Amau pöd magbaju, pu iekhamamjä khaugba aawai. ¹⁷ Par pua nem wajaug ūrihmu jëeumaju; pari mag sim aig chan büurjä bithurgam khuundam Êwandam iek gaai khiirijug baauba, ich magpai büurjä ūrba arrjö durrum. ¹⁸ Mua chadcha Êwandamag ūu ajim a chirum, muchdeu irig jëeu chirum aig muchdeuta päar khäijä ürcha deeum meúata iekhaajeewai. ¹⁹ Mag chitab mamu, khapanag ee chirum aiguin, iek pöm khaba awiajä, thumaam khuunag much iekha chirumjä khaphu apim khosita chitum, süi much appai iekha chiru abarmjä am meúata khaba aawai iwiram ãbmuajä khaugba ich mag öberpimaaugau.

²⁰ Cristo gaaimua khodamnaan, mug mua jaau chirum khap aag oob süi chaaindamjö khiirijug meraa amiet. Magarrau nem khaigbam wawaagan chadau warag wauju khaugba aju aai num, chaain daumeraa aawai nem wauju khaugba aa-

jemjö. Pari Ŋwandam Akhaar jua theegau nem khñir pogkhe waupiejem eem chi wajapcharam khap aagan, chadcha jöoin khñirjugjöta abat, wajapha khñirjuag. ²¹ Khñir eyaa abat jäga Ŋwandamau warrjä maach jöoin israelnaan ichdëu amach castigaa sim khap amkhñir deeum khñunag amach meúata amag iekhapijí. Ag iek igwia Ŋwandamau ich iek phä sim gaai,

“Jäkhun wounaanau mu iek ükhaba arr aawai jürr deeum khñunagta mua am durr khechthug aupiwi amach meúata jürr chi durr khñunagjä iekhapiju” ajim, “mag oobaawai amach khaibag isegamkhñir.

Pari par mag deeum durram khñunau amach düi magbarmjä ükhabaju” a phä sim. *(Is. 28:11-12)*

²² Magua, ïs ewagjä mag õrau meu khaugbam iekha nñmuata chi ûr nñm khñunag Ŋwandam iek ükhabiju aju khaba nñm. Magarrau Ŋwandam ichdëucha ich iek jaaubarmta jürr thumaam khñunag ürmkhñir am meúa jaau nñmuau chadau ükhaba nñm khñunaupa ükham khñsi ükhaajem, ajaphata ûr naawai. ²³ Päädë khñirjubat: Ŋwandam iek ükha durrum khñun thumaa äbam aig biirdñnaa, thumaam khñunau deeum meúata iekha thññmcha khñijä äb bñurjä Ŋwandam iek ükhaba sim dubchëwia mag oobaicheewijä, khan abarju irua. Par jägan irua, “¡lh! parhooba dubwia sñi õor pöm lökie thññmjä oobarm” awia warag ükhab sñsiju. ²⁴ Pari magba sñi pääch thumaam khñunag Ŋwandamau jaau simta jürr õrag jaau nñmcha khñijä äb Ŋwandam iek ükhaba

khitum dubchëwia mag ūrbaicheewai, irua thumaa ãsie ich mor ewag khîirjuwia, “Chadchata mûn pekau pöoma chirum” aju, ich jëgdaar mag pârav jajawagmam ūrwia. ²⁵ Mag amachdëu i oojä ooba aajemta wajapha i oojem khûn dënjö ichigcha jaaumam ūrbaawai kanieu thâkhöonaa, “Chadcha Ëwandam am däi sïewaita mug thunum” awia, däi amach paarmua Ëwandamag jëeju.

Pâach nem iinwai wajapha oonaata inbat

²⁶ Ya ãbmiecha paawai mua pârag magkhim: Ar ãba khapanaa biirdñaa Ëwandamag jëeuwai, ãaur khûnau meukhaar auju aai nûm; maagwai ãaur khûnau Ëwandam iek gaaimta jaau nûmua õor wawiju aai nûm; maagwai ãaur khûnau ich Ëwandamaucha amachig jaaubarm iekta jûrr deeum khûnag khap apiju aai nûm. Tagam khûn deeum meúa khâijä iekhaju aai nûm; maagwai warm khûnau jûrr makhuunau deeum meúa jaaubarmta thumaam khûnag ūrmkhîir jaauju aai nûm. Mamu mag nem in nûmjä, dich appaita onee aag khaba, thum aig nûm khûn Ëwandam däi warag ubü apiegta mag wauju aai nûm.

²⁷ Pâach meu khabam iekhaju awiajä iekhaju aai nûm. Pari numpai wa thârjuppai khâijä ãabdö iekhamamuata iekhaju aai nûm, sii thum sereuba. Mag deeum meúa iekhabarmjä ichiita jûrr ãbmua jaaub khaba jaauju aai sim am meúa, thumaam khûnag ūrmkhîir. ²⁸ Mag khapan thunum ee ni ãbmuajä mag warm khûnau deeum meúa iekha nûm jaauju chukhum chan, magan warag büürjä deeum meúa iekhaba, sii pâach ödegpaita

iekhabat, pāachdēu Ŋwandam dūimuapaita mag pāach iekhabarm khap aag. ²⁹ Wa magba sī Ŋwandamau pāachigcha jaaubarm iekta jūrr õrag jawaag wai nām khai, agjō numpai khabamān thārjuppaita iekhaju aai nām. Maagwai tagam khūnau sī khīuu ūrwia jaauju aai nām, chadcha Ŋwandam Akharauta mag iekhapi sī, wa sī ich khīirjug eepaimuata mag iekha sī. ³⁰ Pari mag agtha warm iekha sim ee, deeum aig simug khāijā īchab ich Ŋwandamau ich iek jaaumkhīir jaaumān, magan chi nacha iekha sīerr iekha ḥwia jūrr magug iekhapiju aai sim. ³¹ Mag āābdö iekhamamuata thum chi Ŋwandamau ich iek jaaupi nām khūn iekha öju aai nām, aig durrum khūndamag khaugpiwia īchab khīrdam onee durrakhīir. ³² Chi mag Ŋwandamau ich iek jaaupibaawai jaau nām khūnaun wajapha khaphā aju aai nām, amach parhooba sereuba sī āābdöpaita iekhamaju aai nām. ³³ Ḷāgwia mag chirā? Sī jāg nem parhooba amachdēu ampierr aawai Ŋwandamau khōchkhaba aajeewaita mag chirām. Ŋwandam chan oob magām eem khabam. Iruan apieraanaa khōinaata wēnūrrapiejem.

Jāg tagam khūn chi ūkha durrum khūn iglesia ee aajemjō, ³⁴ ūinān culto ee paawai sī khīuuta ūr ohoodö aju aai nām. Am, emkhoooin ijējēbkham ee dūi iekhaju khaba nām, ich Ŋwandam iek phā sim gaai jaau simjō, am sī amach jaai sua eegarpai khithēem aawai. ³⁵ Emkhooinau culto ee nem jaau nām wajappai khaugba aawai wajapcha khap aag jēeum khōsi nām khai, di aar pawia amach jaainagta jēeuju aai nām. Magba jāg culto ee ūin

ijējēb aawai äu khaba sim.

³⁶ Pārau jāg deeum iglesia ee aajemjō khaba, sīi pāachdēu am aig nem waauwai, ¿pāachdēuta nacha Ņwandam iek ompaa aujimpii nū? ¿Wa pāachdēupaita mag Ņwandam iek khaphu nūwa?

³⁷ Pāar ee äb sīi ich iiupai khāijā Ņwandamau ichig jaaubarm iek jūrr õrag jaaujem ag jua theeg paraam a sim khai, wa deeum jua theeg Ņwandam Akharau deetarr khāijā wai sim a sim khai, magua tagam khūn khāijā khapcha aju aai sim: muajā ich äbam Ņwandam Akharaupai māchig jaaupitar-ta jaau chirum. ³⁸ Pari īchab äbmua khāijā mua nem jaau chirumjā chad amapha sim khai, magan oob “Jā chan Ņwandamauta ich iek jaaupi simu” amiet.

³⁹ Cristo gaaimua khodamnaan, magua mua mag chirum: Ņwandamau ich iek pāachigcha jaaubarm jūrr õrag jaaujem ag jua theegta pāachig deepim khōsi abat, i iek õor jüg eyaa jawaag. Pari mag awiajā oob, “Deeum meu chan iekhaju khaba sim” amiet. ⁴⁰ Deeu phaba pārag jaau chirum: Mag nem waauwaijā sīi parhooba pāachdēu ampierr aba, agpierraata aajeethü.

15

Cristo meewia deeu phiidutarr

¹ Khodamnaan, pārag khīir eyaa apim khōsi chirum maach peerduajem iek ar na māchdēucha pāachig jaautarr. Ich mag iek ajim pārav ukhawia ūsjā äu agtha ag gaai ubu durrum. ² Ich mag iek māchdēu pārag jaautarr gaaimua äu pāar peerduwi nūm, majā chadcha ukhatar khai

mamu. Ich agtha pāar ag iek puaba ich mag i dūi ubu num khai, üu pāar chadcha peerdu num.

3 Muchdēu ükhatarr iekta ya īchab pāragjā jaauwia chirum, jāga ich Ņwandam iek phā sim gaai jaau simjō chadcha Cristo maach pekau gaaimua thōjī. **4** Mag i thōowia bēp sūtarr khāai thārjup num ee ūwaai maach ich mug phiidutarrjā īchab mua pārag jaaujim. Mag i phiidujujā īchab ich Ņwandam iek phā sim gaai ya ag nawe jaau sim. **5** Mua pārag jaaujim, Pedroog ich oopitarr, ag khur doce ich dūi ogduba wēnurraajerr khunag ich oopitarr, **6** maimua ag khur ūmaai deeu ich iek ükha durrarr khun khapan quinientos atcha ābam aig narr khunag ich oopitarr. Mag i ootarr khun ãaur khunan ya khēchwia naab pari järrcha atcha agtha monakha thunum, mag amachdēu ootarr jawaag. **7** Maimua Santiagoogjā ich oopiwia thum ich dūi ogduba wēnurraajerr khunagjā ich oopijim. **8** Jākhunan chadcha ya ich dūi därru wēnurraajerr khun ajim, mamu mun eeu ich iek ükhatarr edweta warre murug ich oopiwia mu jur aujim. Maguama, mag murugta ābmiecha ich oopitarr aawai mun sī agtha khukhur chiruwe thaabapuitarrjöta chirum. **9** Magtarr aawai Jesuu ich iek jaaumkhuir ichdēucha jur autarr khun eejā muchta thumaam khun khāijā serbiibacha chitum. Mag chiraawai mujā īchab ich Jesuucha ich iek jaaumkhuir thur autarrau a thurju aai khaba chirum, i iek ükha durrum khun khaibag wawaagjā am ēudee ēkha chituu aajerr aawai. **10** Mag chitajieb mamu üu Ņwandamau mu eeg oowi īs ich iek jaaujemkha wai sim. Muchta

mach khapeen ich iek jaaumkhiiр ichdëucha jär autarr khun khäaijä ürcha phidkhawia chirum. Mach juapadamau khabajim pari ichdëu mä juag oowiata uu chadcha mä dürrcha i athee phidkhabarm. Jägan Jöoirau parchata mä eeg oobajim. ¹¹ Pari mag chirum aig chan khaita ürcha phidkhají wa khaita pöm phidkhabají a chirum khabam. Maach thumaam khunau ichiita Cristo meewia deeu iiu phiidätarr iekta jaau nüm; mag jaauwia pärau ükhajierram.

Khëchwiajä deeu phiidätkhaju

¹² Pari mag Cristo meewia phiidätarr marau pärag jaaubaawai ükhatarra, jäga ïs ûurwai päär eem khun iek mag õor meebarm chan tag phiiduba aajem a jaau nüm ûr chirú. ¹³ Chadcha mag õor meebarmjä tag phiiduba aajeekhiin, magan Cristojä agtha ich aukhërtarr jëbdeg sjeekham. ¹⁴ Mag Cristo chadcha iiu phiidewia ich mäg öbérba arr akhiin, cha marau i iek jaau wénarrumjä sëukha chad khaba arrta jaau wénarrakham. Mag khai magan maadëu parta ükha nüm. ¹⁵ Chadcha mag amau jaau nümjö õor meebarmjä meem iekta meejem akhiin, magan maraun sëukhata Ëwandamau Cristo phiriu aujim a jaau wénarrum, chadcha phiiduba arrta. ¹⁶ Amau jaau nümjö mee nám khun tag bürjä iiuba nám khai, magan Cristojä meewia tag phiidabakham. ¹⁷ Mag Cristojä phiiduba arr khai, magan parta päraujä i iek ükhajierram. Mag akhiin magan päran agtha pääch pekau eeta wénarraajeekham. ¹⁸ Mag i phiiduba arr khai, magan ïchab i iek ükha durrumua ötarr khunjä

amach pekau eepaita ich mag okhoo durrum.
 19 Cristoou ich igar w  n  rr  m j  rr maach ich aar
 auju a simj  , maach meewai chadcha ich aar
 aubamta mag s  ekhiin, magan   khan wajaug athee
 i gaaimua m  g phithur w  n  rr  ajeekhaj  ? Mag
 akiin maachta chadcha thumaam kh  un kh  aij  
 parchata phidkha w  n  rr  mj  o aajeekham.

20 Pari Cristoon chadchata iiu phiidujim. Mag
   or p  m   n  m ee ichta nacha phiidutarr gaaimua
 ewag pawiaj     or khapan ichj   phiidutkhaju jaaу
 sim ajim. 21 Wajapcharan ich j  g warrj     or
   bpaim gaaimua ewag pawiaj     or thum okhoo
 n  isierrj  , ich agj     chab woun   bpaim gaaimu-
 ata ewag pawiaj     or iiu phiidutkhaju i gaaimua.
 22 Ich j  g warrgarwe Ad  n gaaimua   or thum
    derr aawai ich agj     chab Cristo gaaimuapaita
 thum maachin ich mag iiu w  n  rraju. 23 Pari maj  
 s  i parhooba khabam: Cristota nacha phiidujim;
 mag khur deeu ich pierrum edta i igar   kha dur-
 rum kh  unj   j  rr phiidutkhaju. 24 Ya magbarm
 aigmuau chadau, Cristoouta m  g durr thum ich
 khaibag d  i ag gaai jua theeg th  n  mpa thum
 p  dp  inaa j  rr ich   wandam chi Ayagta nem thum
 j  apiju, ich mag chi P  rkha s  simkh  ir. 25 Pari mag
 ich Ayagta jua theeg thum j  apiju na, ich d  i
 iekkh  r paraam kh  un thum ich jua eegar ph  
 au n  m ora ich Cristota mag ichd  u   or ph   au-
 mam kh  un Reikha sim. 26 Mag ich d  i iekkh  r
 paraam kh  un thum ich jua eegar ph   athaawai,
   bmiecha paawai tag   or mee khaugba th  n  isiju,
 27 magamkh  irj   ich   wandamau thumaa Cristoogta
 jaaу wai s  ewai. Mag nem thum irigta jaaujim

an m chan, ich  wandam chi Aaipata j rr i ju a eegar sim an m khabam. Ich  wandam chi Aai chan p d i ju a eegar aju khaba sim, warrj  ich J oirauta mag nem th n m thum i ju a eegar apitarr aawai. ²⁸ Maimua mag nem thum th n m Cristoou ich ju a eegar ph  athaawai ich Cristojä  wandam Iewaakha simta j rr ich J oi ju a eegar s siju, ich J oirauta warrj  irig ju a theeg thum ich ju a eegar ph deetarr aawai. Magbaawain chadau ich  wandamta nem thum th n m khäajä warag  rpai s siju.

²⁹ Mag Cristo iiu phiid bajim an m  magan  khanthee  aur kh nau j g ya meetarr kh n k itj  amach p r choopi n mma? Mag  or mee n m kh n iiuba n m chan,  khanthee am k it p r choopi n mma? ³⁰ Mag Cristo iiu phiid ba arr khai, magan  khantheeta maar j g ed  epierr s i maach mod umkha n mj  w n rrajemma i gaaimua? ³¹ Mag w n rr m gaaimua m ch edau  spapakhampierrtta tag p ar kh ir chitabaju  aad p aajem, chikhamnau dakh waau. P ar Cristo igar n m gaaimua m ch onee chir mj  meerba jaau chir m p rag. Ich agj  m ch peer  rau th th o aajem p rag jaau chir mj  s ukhaba chir m. ³² Dich khapeenpaj  khaibag s i maach khoojemj  s sid m  d ij  par iekhaupain Efeso ph b r ee chadcha maar j au n mj  aad p aajee-jim, Cristo gaaimua. Pari chadcha  or   n mj  tag phiid ba aajeekhiin,  khanthee mu mag chitu  aju chad khabam athee? Mag akhiin magan am iekh oin, “Keena, jöpcha kh chju n p , magan warag thach khöwia onee d j  d tarrau” aju aai

n̄um.

³³ Pari mag khabam khodamnaan. Oob ar Jesúš iiu phiidubajim a jaaujem kh̄unag pāach khūgurpimiet. Pārau khaugbá: “Khaigbam kh̄un dūi khapeerkhaawain maach wajapha chirarrjā ãrpäaijem” a jaaujem. ³⁴ Kh̄uirjug khaphu aajeethü. Mua ūr chirum, mag maach meebarm chan tag phiiduba aajem a jaaujem kh̄un pāach eepajā th̄unum anum; mamu mag th̄unumjā pāar būurjā chigaa khabamjöta aajerram, amag iekhabanaa sī ūrbamjö aawai. Pārau khaugba n̄, chi mag n̄um kh̄un chan Ēwandam igar khaba, ni būurjā i khaugba naawaita mag n̄um. Magum kh̄un pāach ee wai naaba warre jurbapüit. Much iek ūrwia kh̄uir naaumkh̄uir īs chadcha mu mag iekha chirum pārag.

Jāga meetarr kh̄unjā deeu phiidutkhaju khai

³⁵ Tale ãaur kh̄unnau amach ödegpai khāijā, “Keena, jāg õor mee n̄umjā ñjāgata phiidutkhaju khai? wa am phiidutkhaawai ñam mor jāgata s̄isid aju khai?” a jēeuju, amach wir aigpai khāijā.

³⁶ Chi mag jēeu siman magan wajap kh̄irjubanaata mag sim. Pārau ooba aajē, jāga aajē nemjīir dau jīrwai. Par daúa oowai nemjīir daudam jēb eecha jooothu kheerwai warre thōbaadëmjōo oojem. Pari mag thōbarmjö arrta, deeu tharrphëbaadëmuata ūwaai khērdam paarpawia iiu khērsiejem. Ich agjöta th̄unaabahab maachjā; maach meewia jēb ee aukheerwai mug atag deeu phiidutkhaju kh̄un khabahab. ³⁷ Pāadē mu sēu awia arroz wa deeum nemjīir dau khāijā jīrnaa oobat: Mag nem jīrwaijā warre chi būdamchata jīrba, chi daudampaita

jīirjem. ³⁸ Mag öbërmamuata chi nemjīir daupierr khīir pogkhe öbeerjem, Ēwandamau warrgarwe ich mag derr aawai. Maachjā agjō meebarmuata mor iiur paarpa naabahab. ³⁹ Ich jāg nemjīir dau khīir pogkhe paraanaa pabüjā khīirpierr thunumjö, maach morjā khīet sīebahab, tagam nem dīi. Nemchaain pabü eem morjā khīet sim; nem ichpan morjā khīet sīewai ãwarr morjā agjō khīet sim. ⁴⁰ Ügtharmpeen morjā khīet sīewai, mug jēb gayam khūn morjā khīet sim. Ügtharmpeen amach ooimug khīet wai naawai mug jēb gayam khūn ooimugjā khīet sim. ⁴¹ ¿Pārāu oowai mug edau ãsdawam edau chi edaram dīi khīet sīeba aajē? Ni phīdagjōojā khaba sīsidūm. Amach chi phīdag appaijā thum dau agdaujō wūuba, dau khīet sīsid aajem.

⁴² Wajapcha khīirjukhiin, maachjā ich jāg nemjīir jīir nūmjōta naabahab īchab, mag meewia deeu iiu phiidūajem a jaauwai. Khani maach meewai nemjīir jīir nūmjō maach mor jēb ee aukhérbaawai sīi beeurjem; pari mag meebarmuia deeu iiu phiidūbarm chan tag beeurbam. ⁴³ Mag bēp sīubarm chan tag būrjā maadēu igba sim. Pari magtarrta deeu phiidū sīsiewain chadau sīta ooihmū sīsiju, magjō aju nem chan maadēu ooba aajem. Ya sīi juua theegjā chukhu bēp sīutarrta jūrr phiidūawain chadau juapa theegta phiidūju. ⁴⁴ Maach meewain maach mordam cha maach iyūn nūmta jēb ee maajem. Pari mag sim phiidūawain chan ya tag mug mor khīir khaba, ügtharmpeen morkhata phiidūju. Wajapcharan maig dich bi eem morjā paraa aawai ügtharmpeen

morjā īchab thənəm.

45 Ņwandum iek phā sim gaai jaauwai, warrcha ichdēu ompaatarr woun Adán a thür sīerr ichdēuta iiupi aujim a jaau sim, magbarmua ewag pawiajā maach paarpa aumkhīir. Pari ag khur Cristo pierrwai jūrr ich garmuata ðor iiupie chaar iiupiejem, magbarmua ich gaaimuata ügthar ðor öbēr wēnərramkhīir. Mag Ņwandamau Adanta nacha ompaatarrjö, jūrr Cristota nacha phiriu aujim, ichta ügthar wētju khəun dēn chi Pörkha sīsimkhīir. **46** Magtarr aawaita mæg agtha eegar nəweran ich mæg mor maachdēu wai nəm düipaita wēnərraju. Pari mæg atagta agjö ich Ņwandamaupai maachig tag thōjā thōba aajem mor deeju. **47** Nacharam woun Adán aajerran jēb dēnta Ņwandamau ompaa aujim, pari Cristoon jūrr ügtharmuachata bēejim. **48** Maach mæg agtha mæg durr jöoi gaai durrum khəunan nacha mag jēb dēn ompaa autarr ag mor khīrta wai nəm: pari ya ügthar paawain ich ügthar sim ag mor khīrta wai naaju, Cristo mor khīir. **49** Ō ewag pawiajā agtha Adanag mor deetarr khīirkha wēnərrumjö, jāg nəu awia jūrr ich Cristoou mor wai sim khīrta maadēujā agjö wai nəisiju.

50 Pari cha mua jawaagpam wajapha ūrbat ermanonaan: Maach mæg eegar aawai maach mordam mæg khitəm chan pōd Ņwandam sim aar öbərbam. Maach mor mæg būr abarmua dajēku khitəm chan pōd Ņwandam sim aar wēnərraju khaba nəm. **51-52** Pari ūrbat, īchab agjö cha mua pāar jügderra jawaagpam: ma chan pārau būrjā ūrba aajemnəu: Maach mæg thənəm khəun

thumcha chan khëchbaju. Pari agtha khëchba naawiajā, chadcha maach chi ükha nūm khūn mor mug simn, ābmiecharam trompeta sirbarm dūi sīi mug maach dau phīrbarmjō abarm ee, warre maach thumta mor iiur wai nāisiju. Mag trompeta tēe abaawaita nawe khëchwia jēb ee khëkhēd arr khūnjā deeu phiidatkhanju, tag khëchba ich mag iiu nāisieg. Magbarm dūi maagwai agtha maach chi monakha durrum khūnjā deeum mor chi iiurigta paapüiju ich Ēwandamau. ⁵³ Magbaawai maach mor mug dajēkhu khitumjā jūrr būrjā meeба aajemug pabaadēm dūi, tag beeurjā beeurba, sīi ich mag sīerraajemkha sīsiju. ⁵⁴ Mag tag maach meejā khaugba thūnūsiewain chadau chadcha ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, “Mag atag paawai māch garmuata õor dajēgpiejemjā pödpüiju” a simjō nāisiju. ⁵⁵ Mag igwia īhab ich Ēwandamau ich iek deeum ich iek jaaujemug phāpitarr gaai jaauwai, “Magbaawai chadau jāg õrau amach dajēgu ögkhaajerrjā tag khūirjuba nāisiju” a sim, “chi maach dajēgpiejerrjā ya tag juu theeg chukhu sīsiewai.” ⁵⁶ Jōoingarwe ley deetarr gaaimuata õrau amach pekau pöoma wai nūmuu okhoojujā khaphū aajem, mag pekaúata nem juu theeg benen dēnjo õor meepiejeeawai. ⁵⁷ Mamū ūu maach Pör Jesucristoou mag pekaúua õor okhoopiejem ich garmua pödpüitarr gaaimua ūu maach i dūi wēnūrrūm, tag okhooju khaba. Mag nūm dūi mug jēb gaaiwejā maachig ich juu theeg deejem, mag pekau juu theegag dich thū aupiba aag.

⁵⁸ Cristo gaaimua khodamnaan, mua chadcha

pāar khōsi chitum. Magua mua pārag, “Ich jāg i dāi ubunaa chikhamnau chaaur nem jaau n̄muajā pāach khūgurpiba, warag maach meewiajā deeu iū n̄uisijuuta khūirjunaa i dau najā nem wajapha wau n̄um gaaita phidkhanaat” a chirum. Pārau khaphu n̄um, ich athee maach mag phidkhabarmjā irua sīi ich jāg par okhoopibaju.

16

Ofrenda dee n̄um

¹ Pārau khaphu n̄um, jāga mua Galaciapienagjā jaaupäiji. Magtarr aawai jāg Cristo gaaimua maach khodnaankha th̄unum kh̄un athee pāach eejā agjö phatkhon phiebat. ² Domighed paawai agdaujö pāachdēu ganmampierr phiepetat; maagwai ya wai naawai, mu barbaimaawaita eeupemjö mag phatkhon jürjür abaju. ³ Ya pāach aar mu barbaimaawai pārau õor jür auju; makhuunta muchedēucha püiju, maach khodnaan Jerusalenpien athee mag pāachdēu phatkhon jür phietarrdeen mamkhūir. Amach dāipai īchab ēsap phānaa deepäiju. Ag gaai pārau jaaupäiju, mug chi phatkhon arr n̄um kh̄unnan maachdēucha jür auwiata püi n̄um kh̄unau a khap amkhūir. ⁴ Muchedēu oowai muchedjā am dāi maju aai chirum khai, magan muchedēuta am phē arrju mag phatkhon deen.

Pablo Corintoog maju khūirjutarr

⁵ Pāar oon mamua Macedoniapien ee mu dichju. Ökhar mag phārdumamuata Corinto barju, pāar aar. ⁶ Tale pāar aig mu khāaidam khabpanaa khāijā chiraimaju, pari agtha wajappai khaugba chirum.

Ichaau paman, jāig pāar aig chirmua idēu mach gaai noseg jaar dichpiju. Maimua ya döchumieach majuug mamkhir, mag tale pārau murug jap ee muchdēu nemdam igju thumaa phēdeepäiju. ⁷ Mama mugwaiwe chan mabam. Sīi pāar aig dichmapha chiraawai maach Pör Jesuu khōs aman mach ödiiwan pāar aig därruu chiraimaju khirju chirm. ⁸ Pari ya mag phiesta Pentecostés burrju gayaa pamaawai ich mraig Efeso phöbör ee chirmua warag phiesta dichpiju. ⁹ Maach Pör Cristo iek jaau chitm gaaimua ðor khapankham khunau mu khöchkhaba thunaab mam, mua magumjā igba warag jaauju, mag maach Pör athee phidkha namua i iek jaauju ayaa oo wai chiraawai. Magua pöd phiesta nawe chan mu mabam. Mua khaphu chirm, mag mua jaaubarm chi ūr nam khunaujā sīi par jügupai ūrbaju.

¹⁰ Pāach aar Timoteo barimaawai i d*üi* wajapha abat, ichjā īchab pāach ee aairaa chiramkhir. Magaag īchab ijā mujö maach Pör Cristo iek jaau nam phidagta jaau khitaajem. ¹¹ Iwiram äbmuajā oob pārau i kha isée amiet. Magju khääi irua nem igjudam thumaa irig deebapäüt, onee urumua mu oon bëemkhir. Büürjā barchëba aawai tagam khuun ermanonaan d*üi* í nu chirm.

¹² Maach ermano Apoloogjā par mua pepet chiru ajim, warm khuun d*üi* pāar oon mamkhir. Pari magumjā maba, thuba sīsijim. Pari ökhar ichdēu oowai maju ayaa abarm ed jam pāar aar i barju.

Pabloou Corintopienag salud deepäinaa am

wawitarr

¹³ Ābmiecha paawai pārag, “Pāach oomapha aa-jem khūn düijā khīr khaphūnaa pāachdēu Cristo iek ükha nūm gaaita ubu thierrkha nūsit” a chirūm. Ag iek gaaita emkhooinkhanaa nem jua theeg abat. ¹⁴ Pāach eepai nem waauwaijā, thumaa dich khapeen kha khōsinaa am üu apiegtam nem waubat.

¹⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, Corintopien. Pārau khaphū nūm, maach ermano Estefanata jam pāar aar Acaya durr nacha ich chaain düimua ich uuipa mūg maach peerdūajem iek ükhajim. Mag ükhawia amach khīrauta agjö ar ewag ükhamam khūn juagjā oo nūsijim. ¹⁶ Muan pārag, “Jāgūm wounaanau wa ijō Ņwandam iek gaai phidkha nūm khūnau khāijā pāachig mag abaawai ag ipier-raa abat” a chirūm. ¹⁷ Mu onee chirūm, pāar bēeba nūm ee Estefanaauta Fortunato düimua Acaicopa üu mu oon bēetarr aawai. Pāachcha pōd bēebahab mamū, am pierrumua üu pāachchata pier-rumjō abarm. ¹⁸ Üu chadcha amau mu thāar onee apiwia pāarjā ich agjö onee apiju, deeu pāar aar bardūtkhaimaawai. Jāgūm wounaanan chad pārau chadcha pāach garmuajā būrjā chig abata wai naaju aai nūm.

¹⁹ Mau Asia provincia ee iglesia nūnūidūm eem khūnaujā pārag salud deepūi nūm. Aquiloou Priscila düimua salud deepūi nūm, maimua am deg ermanonaan culto waaujem khūnaujā agjö salud aajem pārag, pāarjā maach Pōr Jesucristo dēnkha naawai. ²⁰ Tagam ermanonaanaujā agjö thumaam khūnag salud aajem. Pāach āba bīrduawai pāach khapeen dāi agdaujō kha khōsinaa

saludaabat.

²¹ Much Pabloouchata pārag mág saluddam
mách juadamaucha phānaa deepäi chirum.

²² Abmuu khāijā maach Pör Jesucristo khōchkhaba
sim khai, magan ichdēu khap chirá Cristoou jāga
aju i däi ich bëem ed.

Maach Pör Jesús, jdeeu pidú!

²³ Pāar kōit maach Pör Jesucristoog jēeu chirum,
ichdēuta pāar däi ogdaba ich mag pāar üu wai
nūramkhīir.

²⁴ Pāar thumaam khāun mua khōsi chitum,
maach thum ãba Jesucristo dēnkhā thūnaawai.

Mágdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo
keena,

Pablo

**Éwandam Iek
New Testament in Woun Meu**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

lxxx

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9